

#KIRA-risk-DD

Huolellisuusmenettely rakennusmateriaalien ympäristö- ja ihmisoikeusriskien hallinnalle yhteisessä arvoketjussa

- riskiperusteinen ja kohdennettu.

Määrittelyvaiheen
tulosraportti
11.6.2025

TIIVISTELMÄ

Määrittelyvaihe on
toteutettu TT-Säätiön
rahoituksella

KIRAHub

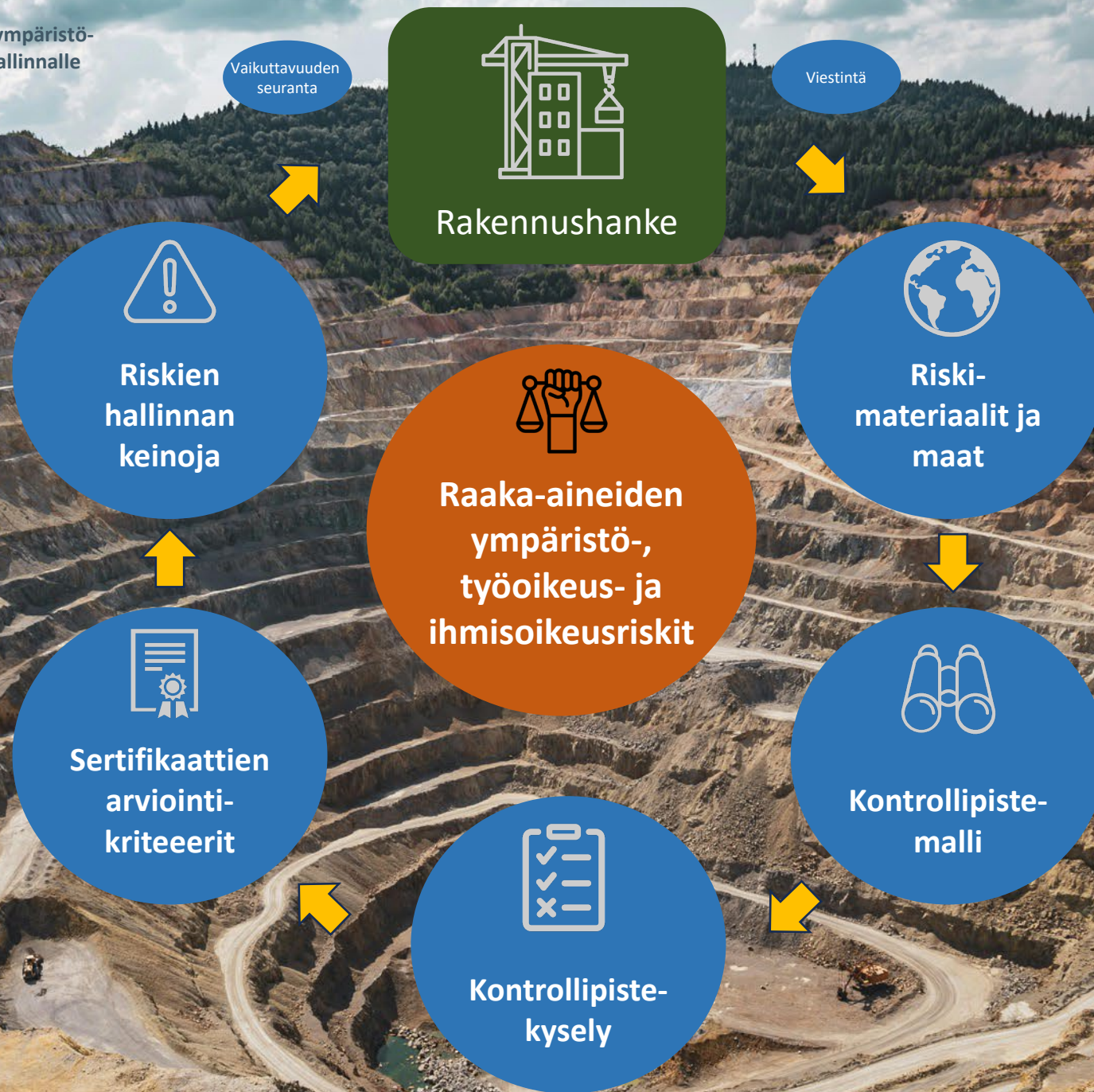
RT RAKENNUS-
TEOLLISUUS

Rakli

Kiinteistönomistajat
ja rakennuttajat

FINREIM OY

katalysti

Raportin tiedot

- Tutkimuksen tekijät
 - Petri Suutarinen (Finreim Oy) ja Vesa Ilmarinen (Katalysti Oy)
- Hankkeen (vaihe I määrittely) aikataulu: 2-6/2025
- Tekijänoikeudet
 - Tämän raportin sisältöä ja tuloksia saa hyödyntää, kunhan viittaus lähteeseen on asianmukainen. Suositeltava viittausmuoto on:
 - *Huolellisuusmenettely rakennusmateriaalien ympäristö- ja ihmisoikeusriskien hallinnalle yhteisessä arvoketjussa – riskiperusteinen ja kohdennettu. Julkaistu 11.6.2025.*
 - Mikäli raportin sisältöä hyödynnetään kaupallisiin tarkoituksiin tai viitataan raportissa käytettyihin kolmannen osapuolen lähteisiin, on käyttäjän vastuulla varmistaa alkuperäisten lähteiden tekijänoikeudet ja niihin mahdollisesti liittyvät käyttörajoitukset.
- Rahoittajat ja yhteistyökumppanit
 - Tutkimushankkeen toteuttajaorganisaatio: KIRAHub
 - Tukirahoitus: TT-Säätiö
- Julkaisun ajankohta
 - Helsingissä 11.6.2025

#KIRA-risk-DD

**Määrittelyvaiheen
loppuraportti**

#KIRAriskDD-hanke

ONGELMA:

1. Rakennusmateriaalien valmistuksessa käytettävien kaivannaisteollisuuden tuotteisiin voi liittyä kielteisiä ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksia arvoketjun alkupäässä. Myös puun hankinta voi aiheuttaa kielteisiä luontovaikutuksia.
2. Toimitusketjut ovat moniportaisia eivätkä ole läpinäkyviä: ei ole tietoja huolellisuusprosessiin.
3. Osa standardeista on pelkkiä "leimoja", osa liian vaativia toteuttaa käytännössä.
4. Kunnolla suoritettu due diligence on liian kallista yksittäisessä hankkeessa yksittäiselle rakennustuotteelle

TAVOITE MENETELMÄLLE:

1. Suomalaiset kiinteistö- ja rakentamisalan yritykset vähentävät ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiaan uudella, vuoropuheluun ja arvoketjun avoimuuteen perustuvalla yhteistyöllä.
2. Ratkaisuna toimialan yhdessä kehittämä tehokas riskiperustainen huolellisuusprosessi perustuen OECD:n ja UNGP:n suositukseen sekä #Omnibus -paketin ehdotukseen.
3. Monitoimija-aloitteeseen (#KIRAriskDD) sitoutuvat rakennuttajat, rakentajat ja rakennustuoteyritykset varmistuvat yhteisen huolellisuustyönsä riittävästä arvoketjuna vaikeasti hallittavien kestävyysriskien osalta.

#KIRAriskDD-hankkeen ensimmäinen eli määrittelyvaihe toteutettiin helmi-kesäkuussa 2025

Esipuhe

RT RAKENNUS-
TEOLLISUUS

Vastuullisuustyössä huomio on viime aikoina keskittynyt turhankin paljon kestävyysraportointiin. Ensin CSRD:n myötä tiukentuneisiin raportointi-vaatimuksiin ja sitten 2025 omnibusin myötä niiden liudentamiseen, minkä päätösprosessi on yhä kesken.

Vastuullisuuden ja kestävyiden kehittäminen yrityksissä on kuitenkin ollut ja on jatkossakin pitkäjänteistä työtä poliittisista muutoksista huolimatta. Yksi osa vastuullisuustyötä on tietoisuuden lisääminen mahdollisista luontoon ja ihmisiin kohdistuvista haitallisista vaikutuksista, joita toiminnasta suoraan tai välillisesti aiheutuu. Läpinäkyvä ja reilu arvoketju on myös yksi Rakennusteollisuuden vastuullisuusohjelman kärkiteemoista.

#KIRAriskDD-hankkeessa kehitetty huolellisuusprosessin menetelmä auttaa hallitsemaan rakennusmateriaalien raaka-aineiden toimitusketjun alkulähteillä olevia haitallisia ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä. Se on tärkeä kahdestakin syystä. Ensinnäkin siinä on haettu sopivaa tasapainoa riskien riittävän hyvän tunnistamisen ja rakennushankkeiden käytännön realiteettien välillä. Toiseksi, se on esimerkki siitä, että saamme enemmän tuloksia ja tehokkaammalla tavalla, kun työskentelemme yhteistyössä kestävyiden eteen yhteisessä arvoketjussa.

Rakennusmateriaalivalmistajille hanke tuo vastaavasti helpotusta arkeen, kun hankkeessa on luotu yhtenäistä kontrollipistekyselyn mallia, jota on tarkoitus räätälöidä eri rakennusmateriaaleille.

Mikko Vasama, hallituksen puheenjohtaja
Rakennusteollisuus RT ry

Rakli

Kiinteistönomistajat
ja rakennuttajat

Rakennushankkeiden tilaajana rakennuttajalla on erityinen vastuu siitä, että hanke toteutetaan paitsi teknisesti ja taloudellisesti onnistuneesti, myös yhteiskunta- ja ympäristövastuullisesti. Rakennuttajan on huolehdittava siitä, että sen oma toiminta noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kestävä kehityksen periaatteita. Lisäksi rakennuttajan on voitava luottaa siihen, että kaikki sopimuksiin sitoutuneet kumppanit – urakoitsijat, toimittajat ja rakennustuotteiden valmistajat toimitusketjuineen – toimivat samojen vaatimusten mukaisesti.

Rakennusmateriaalien tuotannon ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiin ei voida enää suhtautua välinpitämättömästi. Rakennuttaja on osa toimitusketjujen vastuullisuutta, ja siksi sen on oltava tietoinen käytettävien materiaalien alkuperään ja tuotantoon liittyvistä merkittävistä riskeistä.

Tilaajina olemme valmiita tukemaan uusien toimintamallien käyttöönottoa. Avainasemassa on rakennustuoteteollisuus, jolla on mahdollisuus kehittää toimitusketjunsä näkyvyyttä ylävirtaan. Rakennuttajien ja rakennusliikkeiden konkreettiset hankkeet tarjoavat foorumin, jossa tätä lähestymistapaa voidaan testata ja juurruttaa osaksi arjen toimintaa tilaajien kestävyystavoitteet huomioiden.

Pasi Suutari, hallituksen puheenjohtaja
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Tiivistelmä

Huolellisuusmenettely rakennusmateriaalien ympäristö- ja ihmisoikeusriskien hallinnalle

#KIRAriskDD on OECD:n ohjeistukseen perustuva huolellisuusmenettely suomalaiselle kiinteistö- ja rakentamisalalle sovellettuna

Rakennusmateriaalien raaka-aineisiin liittyy merkittäviä ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä, erityisesti toimitusketjujen alkuvaiheessa, kuten kaivannaisteollisuudessa. Toimitusketjut ovat usein pitkiä ja läpinäkyvyys on heikko, mikä tekee vastuullisuustiedon selvittämisestä haastavaa rakennushankkeen eri osapuolille. #KIRAriskDD-hankkeessa kehitettiin ratkaisuksi OECD:n ohjeistukseen perustuva huolellisuusmenettely.

Hankkeessa määritettiin menetelmä rakennushanketasolla sovellettavaksi

Tutkimushankkeen toteuttajaorganisaatio oli KIRAHub ja sen rahoitti TT-Säätiö. Hankkeeseen osallistui noin kolmekymmentä asiantuntijaa rakennuttajista, rakennusliikkeistä ja rakennusmateriaalivalmistajista. Hankkeessa myös haastateltiin muutamia kymmeniä asiantuntijoita.

Riskimateriaali/riskimaa auttaa kohdistamaan menettelyn

Menetelmä keskittyy riskimateriaaleihin, joissa voi olla kohonnutta riskiä, kuten mm. kupari, alumiini, teräseokset ja muut vihreän siirtymän kaivannaism mineraalit, joihin liittyen on tutkimuksissa tunnistettu puutteita ympäristönsuojelussa, työoloissa tai ihmisoikeuksien toteutumisessa. Hankkeessa kehitettiin raaka-aineiden lähtömaiden riskimaamalli kansainvälisten indeksien ja Suomen tullen tilastojen avulla. Riskimaista peräisin olevien raaka-aineiden kohdalla toimitusketjun vastuullisuuteen ja jäljitettävyyteen kohdistuu erityisen korkeat vaatimukset, joita kontrollipistemalli tukee tehokkaasti.

Kontrollipistemalli mahdollistaa riittävän huolellisuuden kohtuullisella työllä

#KIRAriskDD-hankkeessa kehitettiin ratkaisuksi kontrollipistemalliin perustuva huolellisuusmenettely, joka mahdollistaa riskiperusteisen ja kohtuullisesti toteutettavan vastuullisuusarvioinnin osana hankintaa. Mallissa toimitusketjusta tunnistetaan toimija, jolla on paras näkymä ylöspäin raaka-aineen alkuperään saakka. Tältä niin sanotulta kontrollipisteeltä pyydetään tietoa vakiomuotoisella kyselyllä, joka ei vaaranna liikesalaisuuksia mutta antaa riittävän kuvan toimitusketjun kestäväyydestä.

Kontrollipistekysely helpottaa kysyjää ja vastaajia

Menetelmä tarjoaa rakennuttajille, urakoitsijoille ja toimittajille käytännön arjessa toimivan tavan vastata kestävyystavoitteisiinsa ja sitoumuksiinsa tehokkaasti.

Yhteisesti sovittu kysely ja tietopohja helpottavat vertailtavuutta ja säästävät resursseja niin tilaajien kuin toimittajienkin näkökulmasta. Lisäksi kontrollipisteiden kautta kertyvä tieto mahdollistaa koko alan yhteisen oppimisen ja riskienhallinnan kehittämisen.

Yhteistyöhön perustuva monitoimija-aloite mahdollistaa haitallisten vaikutusten vähentämisen

Käytännön jalkautus tarvitsee pilotointivaiheen, ja tavoitteena on vakiinnuttaa malli kiinteistö- ja rakentamisalan käyttöön. Pilotoinnissa samalla laajennetaan kyselypohjaa materiaali kohtaisten tietopyyntöjen toteuttamiseksi.

#KIRAriskDD voi toimia monitoimija-aloitteena, jossa rakennushankkeiden tilaajat, toimittajat, urakoitsijat, asiantuntijat ja järjestöt kehittävät yhdessä mallia toimitusketjujen vastuullisuuden kehittämiseen. Tällaiset aloitteet ovat tehokkaita, koska ne yhdistävät eri toimijoiden näkemykset ja käytännön tiedon yhteiseksi ratkaisuksi. EU-sääntely kannustaa juuri tällaisten yhteistyömallien luomiseen yrityksen huolellisuusmenettelyn tueksi.

#KIRA-risk-DD

Käsitteistö 1/2

Käsite	Kuvaus
Code of Conduct	Toimintaohjeisto tai eettinen ohjeisto on asiakirja, joka määrittelee yrityksen toimintaperiaatteet ja eettiset vaatimukset, joita edellytetään sen henkilöstöltä tai yhteistyökumppaneilta. Asiakirjaa voidaan kutsua mmm. <i>Supplier Code of Conduct</i> , <i>Code of Conduct for Business Partners</i> ja <i>Supplier Ethical Standards</i> .
Haitallinen vaikutus	Haitallinen vaikutus (<i>adverse impact</i>) tarkoittaa ihmisiin, ympäristöön tai yhteiskuntaan kohdistuvaa kielteistä vaikutusta, joka voi olla todellinen tai mahdollinen (eli tapahtunut tai riski). OECD:n ja YK:n yritys vastuuperiaatteiden mukaan haitallinen vaikutus voi koskea esimerkiksi: • ihmisoikeuksia, kuten syrjintää tai pakotyötä; • työoikeuksia, kuten vaarallisia työolosuhteita tai työajan ylittymistä; • ympäristöä, kuten saastumista tai biodiversiteetin heikentymistä; • yhteiskunnallisia oikeuksia, kuten alkuperäiskansojen oikeuksia tai korruptiota. Yrityksen vastuu em. periaatteiden mukaisesti koskee sekä omia toimintoja että liikekumppaneiden kautta syntyviä vaikutuksia .
Huolellisuusmenettely (due diligence)	Huolellisuusmenettely on yrityksen järjestelmällinen prosessi kestäväyyteen liittyvien haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten tunnistamiseksi, estämiseksi, ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi omassa toiminnassaan ja arvoketjuissaan. Myös ”huolellisuusprosessi” ja ”huolellisuusvelvoite”.
Kestävyystietomalli	Kira-alalla Suomessa kehitetty rakenteellinen ja visuaalinen kuvaus kestäväystietojen hallinnan ja –raportoinnin tueksi. Malli sisältää mm. arvoketjukuvauksen ylä- ja alavirtaan. Se sisältää CSRD/ESRS-mukaisen kaksoisolennaisuusanalyysin ja datapisteiden kira-alan tulkinnat. Rakli on julkaissut mallin 1.0 version jäsenilleen nimellä #kiraESRS-malli (Q1/2025).
Kontrollipiste	Kontrollipiste tarkoittaa liiketoimintaketjussa sellaista kohtaa, jossa ko. yrityksellä on käytännössä mahdollisuus vaikuttaa riskeihin ja/tai saada riittävästi tietoa niistä. Kontrollipiste on riittävän lähellä rakennushanketta (mutta harvoin rakennushankkeen suora osapuoli), jotta siihen saadaan yhteys; toiseksi sen pitää olla sekä tietämystä että vaikutusvaltaa toimitusketjun alkulähteille.
Kontrollipistekysely	Kontrollipistekysely tarkoittaa yhtenäistettyä ja kohdennettua kyselyä kontrollipisteelle. Kyselyt suunnitellaan riskiperusteisesti ja ovat osa yrityksen olennaisuusarviointia ja huolellisuusmenettelyä.
Raaka-aineen alkuperämaa, lähtömaa ja riskimaa	• Raaka-aineen alkuperämaa tarkoittaa raaka-aineen alkuperämaata – esimerkiksi missä mineraali on louhittu tai missä puu on kasvatettu. Tieto lähtömaasta on keskeinen toimitusketjun jäljitettävyyden ja riskien arvioinnin kannalta. • Lähtömaa tarkoittaa sitä maata, josta raaka-aine, väliaine tai rakennustuote on tuotu Suomeen. • Riskimaa on valtio, jossa toimiminen tai josta hankkimiseen liittyy kohonnut kestävyysriski. Riskimaa-status perustuu kansainvälisiin luokituksiin ja indekseihin, jotka mittaavat: ympäristönsuojelun tasoa, ilmastomuutoksen torjuntaa, ihmisoikeustilannetta, työoikeuksien kunnioittamista, lainsäädännön tasoa ja lakien toimeenpanon laatua.

Käsitteistö 2/2

Käsite	Kuvaus
Monitoimija-aloite	Monitoimija-aloitteella (<i>Multi-stakeholder initiative</i>) tarkoitetaan usean eri sidosryhmän – kuten yritysten, kansalaisjärjestöjen, työntekijäjärjestöjen ja viranomaisten – yhteistä vapaaehtoista aloitteellista yhteistyötä, jonka tavoitteena on vastuullisuuden edistäminen esimerkiksi tietyssä toimialassa tai riskiteemassa.
OECD ohjaavat periaatteet	Guidance for Responsible Business Conduct (2018); suomennettu versio: OECD:n asianmukaisen huolellisuuden ohjeet vastuulliseen liiketoimintaan (2019).
Olennaisuusanalyysi	Olennaisuusanalyysi on systemaattinen menetelmä, jolla arvioidaan mitkä vastuullisuuskysymykset ovat: • tärkeimpiä yrityksen toiminnan kannalta (taloudelliset riskit ja mahdollisuudet), • merkittävimpiä sidosryhmien ja vaikutusten kannalta (esim. haitat ihmisille tai ympäristölle). Olennaisuutta arvioidaan vaikutuksen todennäköisyyden, laajuuden ja vakavuuden perusteella.
Standardi, sertifikaatti ja aloite	• Standardi on ohjeistettu ja usein kansainvälisesti sovittu vakiintunut vaatimustaso tai toimintamalli, joka kuvaa mitä kriteereitä esimerkiksi vastuullinen tuotanto tai hallintotapa edellyttää. • Sertifikaatti on todistus siitä, että jokin tuote, prosessi tai organisaatio täyttää sertifikaatin myöntäjän asettamat vaatimukset. Sertifikaatti myönnetään yleensä riippumattoman tahon auditoinnin perusteella. • Aloite tarkoittaa vapaaehtoista tai yhteisesti käynnistettyä ohjelmaa, toimintamallia tai yhteistyömuotoa, jonka tavoitteena on edistää tiettyä vastuullisuusteemaa; Esimerkkejä: UN Global Compact, Science Based Targets –aloite sekä kaivannaisteollisuudessa mm. RMI ja ASI.
Tapaus	• Tapaus (<i>incident</i>) tarkoittaa yksittäistä tapahtumaa, joka voi liittyä riskin toteutumiseen tai havaittuun poikkeamaan • Rikkomus (<i>violation</i>) tarkoittaa tilanteita, joissa on loukattu selkeitä oikeuksia, lakeja tai sääntelyä – esimerkiksi: • ympäristörikkomus: mm. luvaton päästö tai laittomat hakkuut; • ihmis oikeusrikkomus: mm. pakkotyö, lapsityö tai syrjintä; • työoikeusrikkomus: mm. laittomat työajat, minimipalkan alittaminen tai työehtosopimusten rikkominen. Rikkomus voi olla seuraus useista tapauksista tai vakavasta yksittäisestä tapauksesta.
Toimitusketju, arvoketju ja arvoverkko	Toimitusketju (<i>supply chain</i>) viittaa fyysiseen ja logistiseen ketjuun, jossa tuotteet, raaka-aineet tai palvelut liikkuvat eri toimijoiden välillä tuotannosta lopputuotteeseen. Toimitusketju painottuu materiaalien ja tuotteiden virtaan, kun taas arvoketju (<i>value chain</i>) kattaa koko taloudellisen ja yhteiskunnallisen arvomuodostusprosessin. Arvoverkko (<i>value network</i>) on kattava termi, jolla voidaan viitata kaikkiin toimijoihin ja riippuvuussuhteisiin, jotka yhdessä tuottavat arvoa. Tämä voi sisältää myös mm. sidosryhmät, loppuasiakkaat ja sääntelytahot.
UN GP (Guiding Principles)	YK:n ohjaavat periaatteet yritystoiminnasta ja ihmisoikeuksista (Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations “Protect, Respect and Remedy” Framework (2012)).

Sisältö

Esipuhe

Tiivistelmä

Käsitteistö

1. **Johdanto**
2. **Hankkeen tavoitteet ja raja**us
3. **#KIRAriskDD-hanke**
4. **#KIRAriskDD-menetelmä**
5. **#KIRAriskDD-menetelmän jalkautus jatkuvaksi toimintamalliksi**
6. **Johtopäätökset**

Liite 1: Riskimateriaali-riskimaa –malli

Liite 2: Kansalaisjärjestöjen tai luotettavien medioiden esillenostamia tapauksia

Liite 3: Kontrollipistekyselyn prototyyppi ja palaute

1.

Johdanto

Huolellisuusmenettelyn nykytilanne ja lähtökohdat

#KIRA-risk-DD

Huolellisuusmenettelyn nykytilanne ja lähtökohdat

Toimitusketjun läpinäkyvyys nousee agendalle myös kira-alalla

Kestävyyssajattelu laajenee ilmastonmuutoksesta myös muihin luontokysymyksiin sekä sosiaalisen vastuun asioihin

Ilmastonmuutos on ollut pitkään yritysten kestävyysjohtamisen pääteema. EU:n CSRD/ESRS ja CS3D vaatimukset ovat saaneet monet yritykset kiinnittämään huomiota myös arvoketjuna alkupäähän ja siten huolellisuusmenettely on noussut keskeisemmäksi työkaluksi. Käynnissä oleva sääntelyn keventäminen (Green Omnibus) vähentää sen velvoittavuutta. Paine ja motivaatio tulee muista tekijöistä. Suurilla kansainvälisillä konserneilla se on ollut jo pidempään agendalla. Joissakin tapauksissa median ja kansainjärjestöjen esille nostamat tapaukset ja niistä aiheutuva mainehaitta ovat aktivoineet yrityksiä.

Huolellisuusmenettely kulminoituu arjessa monenlaisiin kyselyihin

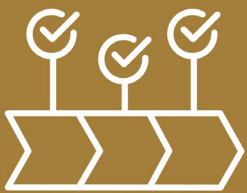
Yrityksissä selvitetään kestävyteen liittyviä asioita toimitusketjussa usein erilaisin kyselyin. Arkea on se, että samalle toimijalle tulee useita hieman erisältöisiä kyselyitä, joissa saatetaan kartoittaa samaakin asiaa, mutta hieman eri tavoin. Tämän helpottaminen on usein esitetty yhteisenä toiveena.

Toimitusketjun läpinäkyvyys ja reiluus ovat Rakennusteollisuuden Vastuullisuusohjelman 2024 yksi viidestä päätavoitteesta

”Läpinäkyvyyden toteutuminen koko rakennusteollisuuden arvoketjussa. Läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden mahdollistamiseksi. Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen varmistetaan koko arvoketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen.”¹

Vastuullisuusohjelmassa nostetaan esimerkkeinä useita mahdollisia toimenpiteitä, joihin #KIRAriskDD-hankkeessa etsitään käytännön työkaluja. Näitä ovat esimerkiksi: reilujen ja kestävien hankintojen varmistaminen, arvoketjun toimijoiden välisen yhteistyön ja yhteisvastuun edistäminen ja informaation liikkumisen ja tiedonvaihdon edistäminen eri toimijoiden välillä myös maiden rajojen yli.

(Edellä oleviin tavoitteisiin myöhemmin raportissa esitellään työkaluina mm. riskimateriaali/riskimaa –malli, kontrollipistekysely ja monitoimija-aloite yhteisen arvoketjun kestävyiden kehittämisen menetelmänä)

**Liiketoimintaperiaatteet:
Läpinäkyvä ja reilu
arvoketju¹**

Rakennusmateriaalien raaka-aineisiin liittyy luonto- sekä työ- ja ihmisoikeusriskejä

Pakkotyö

Naisten
hyväksikäyttö

Lapsityövoima

Sodan
rahoittaminen

Esimerkkejä riskeistä tutkimusten perusteella:

- Alumiinin bauksiitti Brasiliasta ja Etelä-Afrikasta
- Alumiinivalmisteet Kiinasta, Intiasta, Turkista ja Venäjältä
- Teräs, rautamalmi ja pelletit Ukrainasta ja Brasiliasta
- Terästuotteet ja puolivalmisteet Kiinasta, Vietnamista, Turkista ja Intiasta
- Teräksen kromi Kiinasta ja Etelä-Afrikasta
- Sähkökaapeleiden kupari Chilestä ja Perusta
- Sähkökaapelit (kupari, alumiini) Intiasta, Kiinasta, Uzbekistanista, Mosambikista tai Venäjältä
- Rakennuskivet Kiinasta ja Intiasta
- Metsän kasvatustavan vaikutus monimuotoisuuteen ja vesistöihin
- Akkujen koboltti Kiinasta, Vietnamista ja Kongosta.
- Aurinkopaneelien polypii Kiinasta

Juomaveden
pilaantuminen

Alkuperäiskansojen
oikeuksien polkeminen

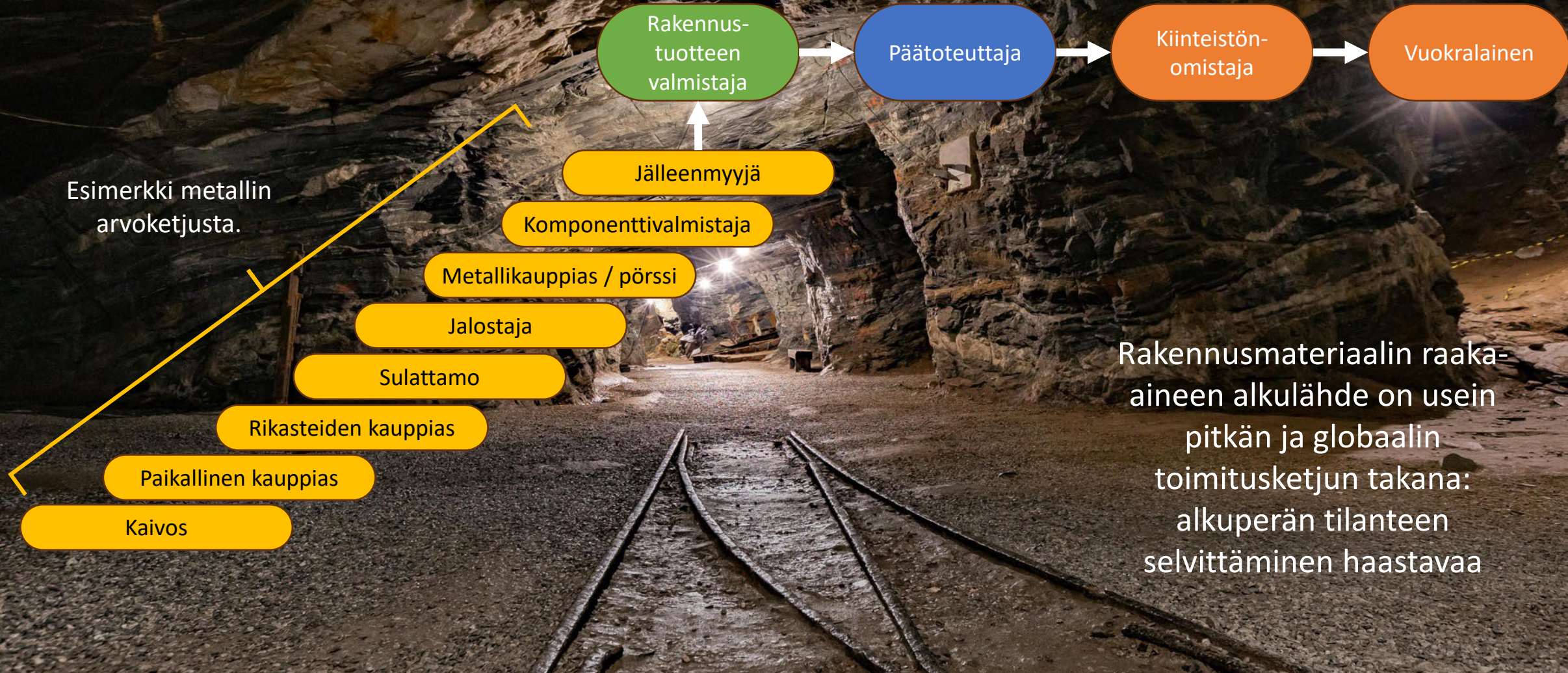
Luontokato

Vaaralliset
työolot

Mutta toteutuvatko riskit sinun rakennushankkeessasi?

Kiinteistö- ja rakentamisaalalla on yhteinen arvoketju

- siksi on tehokasta kehittää toimitusketjun kestävyys hallintaa yhdessä

Arvoketjun läpinäkyvyys on yksi Rakennusteollisuuden vastuullisuusohjelman 2024¹ pääteemoista

Teemojen tunnistamisessa huomioimme rakennusalan kytkeytymisen osaksi laajempaa arvoverkkoa

Kunnianhimon tason perusteella määrittelimme kullekin strategiselle vastuullisuusteemalle tavoitetilän

Strategiset vastuullisuusteemat

Tavoitetilat

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmasto-resilientti rakennettu ympäristö¹

Rakennusala voi osaltaan tukea merkittävästi Suomen hiilineutraalisuustavoitteen 2035 saavuttamista ja tuottaa vähähiilisiä ratkaisuja myös muille toimialoille näiden kaikkien tarvitessa rakennuksia ja infrastruktuuria toimintoonsaan.

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen²

Rakennusala osallistuu luontokadon pysäyttämiseen ja luonnon monimuotoisuuden elvyttämiseen, jotta vuoteen 2030 mennessä luonto on näkyvästi ja mitattavasti elpymässä.

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Elinkaarijajottelu ohjaa päätöksentekoa 2030-luvulle mennessä. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä elinkaarilähtöisen suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon ansiosta. Rakennukset muuntuvat uusiin käyttötarkoituksiin, ja materiaalit kiertävät.

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Ala on houkutteleva kaikille taustasta riippumatta 2030-luvulle mennessä. Rakennusallalla on nollatoleranssi syrjinnälle, häirinnälle ja epäasialliselle kohtelulle. Alalla jokaiselle taataan terveellinen ja turvallinen työympäristö.

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Eettiset toimintaperiaatteet toteutuvat arvoketjuissa ja harmaa talous on torjuttu 2030-luvulle mennessä. Alan arvoketjut ovat läpinäkyviä kumppanuusverkostoja, joissa tehdään tiivistä yhteistyötä.

22

© Rakennusteollisuus RT

1) Vastuullisuusteema perustuu RT:n Vähähiilinen rakennusteollisuus 2035 -tietokarttaan
2) Vastuullisuusteema perustuu RT:n Rakennusalan biodiversiteettikarttaan 2030

Ympäristö-
vastuullisuus

Sosiaalinen
vastuullisuus

Hallinnollinen
vastuullisuus

RT

= #KIRA-risk-DD

#KIRAriskDD-hankkeen focus

#KIRAriskDD-hanke jalkauttaa tätä tavoitetta kehittämällä sen toteuttamiseen työkaluja ja menetelmiä.

1) <https://rt.fi/wp-content/uploads/2024/11/Rakennusteollisuuden-vastuullisuusohjelma-loppuraportti-2024.pdf>

2.

Hankkeen tavoitteet ja rajaus

#KIRAriskDD-hanke keskittyy rakennusmateriaalien raaka-aineiden alkupään ympäristö- sekä työ- ja ihmisoikeusriskien hallintaan.

#KIRA-risk-DD

Hankkeen tavoitteet ja rajaus

Hankkeen tavoitteena on luoda huolellisuusprosessin menetelmä, joka hallitsee raaka-aineiden alkulähteisiin liittyviä riskejä riittävän hyvin, mutta on kuitenkin kohtuullisella työmäärällä sovellettavissa.

Riski-
perustainen

Kohdennettu

Rakennus-
hanketasolla
toteutettavissa

Tieto
kumuloituu

Vaikuttaa
juurisyyhyn

Visiona rakentamis- ja kiinteistöalan yhteinen arvoketjun alkupään kestävyystietojen jakamisen **ekosysteemi, fasilitaattorina toimialajärjestö.**

Hanke ei keskity seuraaviin tärkeisiin teemoihin, mm.:

- scope 3 päästölaskennan kehittämiseen, esim. teräksen ja betonin CO₂e emissiot tänä päivänä ja tulevaisuudessa
- kiertotalouteen
- yritysten omaan toimintaan (oma työvoima)
- rakennuspaikkaan tai rakennushankkeen maankäyttöön
- rakennustyömaan ihmisoikeusriskeihin

Tavoitteet #KIRAriskDD-menetelmälle

TAVOITTEET

1. Täyttää riittävän huolellisuusprosessin kriteerit.
2. On kohtuullisella työmäärällä toteutettavissa niin rakennuttajille, rakentajille kuin rakennusmateriaalien tuottajille.
3. On riskiperustainen: perusteellisempi arvio syvemmälle arvoketjuun vain, kun kielteisistä vaikutuksista on viitteitä.
4. Vähentää raportointitaakkaa.
5. Luo myös toimialoille yhteisiä välineitä vaikuttaa arvoketjujen läpinäkyvyyteen.

KRITEERIT

1. Menetelmä on OECD:n ohjeistuksen mukainen: jatkuva, suhteellinen ja riskiperustainen, jonka avulla yritykset voivat tunnistaa, ehkäistä ja vähentää todellisia ja mahdollisia vaikutuksia ihmisiin, yhteiskuntaan ja planeettaan¹.
2. Keskitytään materiaaleihin, joihin liittyy kohonneita ja vielä heikosti hallittuja ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä - riskisimpiin tarkimmin.
3. Menetelmän työkalut kootaan alalle / osallistuville yrityksille yhteiseksi työkalupakiksi.
4. Tarjoaa keinoja vaikuttaa kontrollipisteisiin myös tier 1+n tasoilla, jotta vaikuttavuus ei laimene arvoketjun portaalta toiselle kuitenkin riskiperusteinen ja kohtuullinen työmäärä huomioiden.
5. Tarjoaa valmiita hyödynnettäviä kuvauksia esim. CSRD, VSME ja GRI –raportointiin huolellisuusprosessista.
6. Hyödynnetään dokumentoinnissa jo käytössä olevia menetelmiä kuten #kiraESRS-tietomallin yhteisen arvoketjun kuvaus.
7. Tunnistaa teemat, joissa toimialajärjestöjen tulisi vaikuttaa arvoketjujen läpinäkyvyyden parantamiseen esimerkiksi viranomaisien tai standardoijien kautta.

3.

#KIRAriskDD-hanke

Hankkeen vaiheessa 1 luotiin teoreettinen määrittely huolellisuusmenettelylle kevään 2025 aikana.

#KIRA-risk-DD

#KIRAriskDD -hanke

vaihe 1

#KIRAriskDD-
menetelmän
määrittäminen

vaihe 2

#KIRAriskDD-
menetelmän
pilotit

Skaalaamisen valmistelu

vaihe 3

#KIRAriskDD-
menetelmän
jatkuva
kehittäminen

H1/2025

H2/2025

2026 =>

Tässä raportissa kuvataan #KIRAriskDD-menetelmän määrittely

Tutkimus- ja kehitysvaiheessa on luotu teoreettinen määrittely #KIRAriskDD-menetelmälle

Kevään 2025 aikana on tehty tutkimusta soveltuvista menettelyistä kira-alan menetelmän kehittämisen pohjaksi. Näiden pohjalta hanketiimissä on luotu aihioita, joita on edelleen jalostettu asiantuntijatyöpajoissa.

Hankkeeseen on osallistunut muutamia kymmeniä varsinkin vastuullisuuden ja hankinnan asiantuntijoita sekä rakennuttajista, rakennusliikkeistä että rakennusmateriaalivalmistajilta.

Tavoitteena on jalostaa menetelmää käytännön hankkeissa ja luoda menetelmän ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi jatkuvatoimintamalli

Monissa menetelmän osa-alueissa tapahtuu vuosittain muutoksia kuten riskimaissa tai eri materiaalien valmistuksessa sovellettavissa sertifikaateissa. Samoin menetelmä edellyttää raaka-ainekohtaisten versioiden luomista ja ylläpitämistä. Siksi määrittelyvaiheen jälkeen on tavoitteena synnyttää jatkuva toimintamalli menetelmän ylläpitämiseksi.

#KIRAriskDD-hanke: Vaihe 1

Työpaketti 1

Riskimateriaalien tunnistaminen

Yleisten riskimateriaalien tunnistaminen

Kansalaisjärjestöjen nostamat tapaukset

Riskimateriaali-riskimaa –mallin luominen

Kartoituskeskustelut

Työpaketti 2

Yhteisen arvoketjun alkupään tarkentaminen

Pienryhmä: puun toimitusketju

Pienryhmä: teräksen toimitusketju

Pienryhmä: sähkökaapeleiden toimitusketju

Haastattelut: Sementin toimitusketju

Työpaketti 3

Kestävyyssriskien arviointimenetelmien ja sertifikaattien analysointi

Raaka-aineisiin liittyvien sertifikaattien tunnistaminen

Sertifikaattien arviointikriteerien luominen

Työpaketti 4

Menetelmän luominen materiaalien ympäristö- ja ihmisoikeusriskien hallintaan

Kontrollipistemallin luominen

Kontrollipistekyselyn protoilu

Kontrollipistekyselyn viimeistely

Kilpailu-oikeudellinen konsultaatio (KKV)

Pilotoinnin ja jalkautuksen valmistelu

Monitoimija-aloiteidean esittely

Info-tilaisuus
25.2.

Huolellisuutta
vaativat tuoteryhmät

WS 1
19.3.

Arvoketjun
ohjaamisen välineet

WS 2
14.4.

Menetelmän arviointi
ja kontrollipistekysely

WS 3
21.5.

Tulos-seminaari
11.6.

Helmikuu 2025

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Kesäkuu

#KIRAriskDD-hankeen työskentelytapa

OHJAUSRYHMÄ

1. Teemu Lehtinen / KIRAHub, pj
2. Merja Vuoripuro / Rakennusteollisuus RT
3. Ville Vartiwaara / Talonrakennusteollisuus ry
4. Miika Kotaniemi / Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
5. Anne Kaiser / Saint Gobain Finland
6. Petri Ahola / NREP
7. Wilhelm Ehrnrooth / YIT
8. Eelis Rytönen / YLVA
9. Terhi Rauhamäki / Rudus.

HANKETIIMI

1. Petri Suutarinen, Finreim
2. Vesa Ilmarinen, Katalysti

Tutkimukset

KARTOITUSKESKUSTELUT

Toimialajärjestöt ja yritykset:

1. CO2 Datahub ekosysteemin ohjausryhmä (KIRAHub)
2. Betoniteollisuus ry
3. Kaivosteollisuus ry
4. Kivi ry
5. Onninen (aurinkopaneelit ja kiinteistöakut)
6. Metallinjalostajat ry
7. Metsä Group
8. Outokumpu
9. Puutuoteteollisuus ry
10. Prysmian ja REKA-kaapelit (Nexans)
11. Rakennusteollisuus RT ry
12. Sahateollisuus ry
13. Scandinavian Copper Development Association
14. Rakli: vastuullisuuden ohjausryhmä
15. Keskusteluita kiinteistöakkuihin liittyen

Kansalaisjärjestöt ja tutkimuslaitokset:

12. Greenpeace
13. Finnwatch
14. Itä-Suomen Yliopisto
15. UN Global Compact
16. WWF

#KIRAriskDD-hankkeessa hyödynnettiin osaamista monesta eri organisaatiosta.

#KIRAriskDD-hankkeen työskentely kulmineitui kolmeen työpajaan, joissa oli osallistujina asiantuntijoita rakennuttaja-, rakennusliike- ja rakennusmateriaalivalmistaja-yrityksistä.

Hanketiimi valmisteli työpajoihin taustamateriaalin ja hypoteesit, joita jalostettiin työpajoissa. Samoin asioita tutkittiin prototyyppien avulla.

Huolellisuutta
vaativat tuoteryhmät

WS 1
19.3.

Arvoketjun
ohjaamisen välineet

WS 2
14.4.

Menetelmän arviointi
ja kontrollipistekysely

WS 3
21.5.

ASIAANTUNTIJATYÖPAJAT

1. Kesko / Onninen	14. SRV Rakennus
2. Sponda	15. A-Insinöörit
3. Hemsö Suomi	16. Amplit
4. Ruukki Construction	17. SRV Yhtiöt
5. Pentti Hämeenaho Oy	18. Stark Suomi
6. Nrep	19. Saint-Gobain
7. Dahl Suomi	20. RT
8. YIT	21. Rakennuttajat ja kiinteistönomistajat
9. TA-Yhtiöt	22. FIGBC
10. Rudus	23. Geologian tutkimuskeskus
11. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmia	24. Espoon Asunnot
12. LähiTapiola Kiinteistövarainhoito	25. SSAB
13. Ylva	26. Helsingin Yliopisto
	27. Skanska

4.

#KIRAriskDD-menetelmä

Riskiperustainen, kohdennettu ja työmäärältään kohtuullinen

#KIRAriskDD- menetelmä 1.0

Kiinteistö- ja rakentamisan yhteisessä hankkeessa kehitetty huolellisuusmenettely rakennusmateriaalien ympäristö- ja ihmisoikeusriskien kohdennetulle hallinnalle.

Monitoimija-aloite kehittää yhdessä

Rakenteellinen tietomalli dokumentoi

Yritykset soveltavat

Vaikuttavuuden seuranta

Rakennushanke

Viestintä

Riskien hallinnan keinoja

Kun riskejä esiintyy, miten lopettaa, ehkäistä tai lieventää niitä yritystasolla?

Sertifikaattien arviointi-kriteerit

Kuinka luotettavia toimitusketjun esittämät sertifikaatit ovat?

Raaka-aineiden ympäristö-, työoikeus- ja ihmisoikeusriskit

Riski-materiaalit ja maat

Onko raaka-aine riskimateriaali? Tuleeko Suomeen materiaaleja riskimaista?

Kontrollipiste-malli

Kuinka selvittää todellinen toimitusketju ja sen kyky huolellisuusmenettelyyn?

Kontrollipiste-kysely

Mitä kontrollipisteestä kysytään huolellisuusmenetelmistä ja toimitusketjun tuntemisesta?

#KIRA-risk-DD

#KIRAriskDD- menetelmä

#KIRAriskDD-menetelmä on OECD:n mallista suomalaiselle kira-alalle sovellettu työkalu rakennuttajille, rakennusliikkeille ja materiaalivalmistajille.

Rakentamisessakin käytettyihin metalleihin ja vihreän siirtymän mineraaleihin liittyy ympäristö- sekä työ- ja ihmisoikeusriskejä

Kaikkien neitseellisten rakennusmateriaalien hankinnalla on vaikutuksia luontoon. Monia metalleja esiintyy maapallolla alueilla, joissa yhteiskuntien järjestys ei ole vakaa. Siksi näiden materiaalien hankintaan liittyy myös haitallisia työ- ja ihmisoikeusvaikutuksia. Esimerkiksi tällaisia ovat alumiinin bauksiitin ja kuparin louhinta Etelä-Amerikassa, teräksen kromin hankinta Etelä-Afrikasta tai luonnonkivien tuotanto Aasiassa. Oma lukunsa ovat vihreän siirtymän mineraalit kuten akkujen koboltti Kongosta tai aurinkopaneelien polypiin tuotanto pakkotyöllä Kiinassa. Lähtökohtaisesti #KIRAriskDD-menetelmä keskittyy materiaaleihin, joihin on tutkimuksissa tunnistettu liittyvän tällaisia riskejä.

Kuitenkin myös riskimaissa on ns. hyvä kaivoksia ja pelkkä riskimaiden vältteleminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Riskimateriaali- ja maamalli auttaa kohdistamaan huolellisuuden

Ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa huolellisuusmenettelyä jokaisen materiaalin osalta, vaan keskittyä niihin, joissa riski on korkein. Riskiä voi arvioida joko niin, että onko materiaalin Suomeen tuonnin lähtömaa riskimaa tai mahdollisesti vielä tarkemmin: onko materiaalin alkuperämaa riskimaa.

#KIRAriskDD-maariski-indeksi toteutettiin hankkeessa prototyypinä tietokantasovelluksen avulla. Sen relaatiotietokantaan koottiin noin 200 maan riskitasot viiden eri kansainvälisen vertailuindeksin pohjalta, todennettuja ympäristö- ja ihmisoikeusrikkomuksia sekä Tullin vuoden 2024 tuontitilaston yli 200 000 rakentamiseen liittyvästä raaka-aineesta, puolivalmisteesta ja lopputuotteesta. Kaikki tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin. Hakutoiminnot mahdollistavat globaalien luonnonvara- ja kierrätysmateriaaliriskien analysoinnin Suomen näkökulmasta. Indeksii toimii käytännöllisenä työkaluna huolellisuutta edellyttävien toimitusketjun alustavassa tunnistamisessa.

Kontrollipistemalli tekee toimitusketjun analysoinnista mahdollista

Todellisen toimitusketjun ja raaka-aineen alkuperämaan selvittäminen on perusedellytys raaka-aineiden huolellisuusmenettelylle. Koska toimitusketjut ovat globaaleja ja moniulotteisia, se on hyvin hankalaa.

Käytännöllinen ratkaisu tähän on kontrollipistemenetelmä, joka on kehitetty OECD:n mallin pohjalta Suomen rakentamisalalle soveltuvaksi. Menetelmän avulla rakennushanke voi tehokkaasti ja kohtuullisella työllä selvittää rakennusmateriaalin raaka-aineen kuten teräksen, alumiinin, kuparin tai puun alkuperän kestävyttä kontrollipisteen kautta.

Kontrollipiste on toimitusketjussa oleva toimija, joka on riittävän lähellä rakennushanketta ja jolla on parhaat valmiudet välittää tietoa toimitusketjuna kestävydestä – jopa kaivoksilta asti. Se ei siis useinkaan ole tier-1 tasolla. Senkään tuottama tieto ei välttämättä ole täydellistä, mutta se tarjoaa riittävän välineen toimitusketjun kestävyden hallintaan ja vipuvaikutuksen sen kehittämiseen.

Kontrollipistekysely tehostaa kysyjän ja vastaajan työtä

Yritykset saavat jo nyt monenlaisia ja muotoisia kestävyyskyselyitä. #KIRAriskDD-hankkeessa kehitettiin runko yhtenäiselle kyselylle kontrollipisteelle. Yrityksen voivat käyttää rungosta osan tai laajentaa sitä omilla kysymyksillään. Hankkeessa runkoa testattiin prototyypillä.

Kysely on myös tehty niin, että toimitusketjussa olevien ei tarvitse paljastaa liikesalaisuuksia, vaan kertoa, kuinka hyvin ne tuntevat toimitusketjun alkulähteille asti ja millaisin menetelmin toimitusketjun kestävyttä hallitaan kuten sertifioitujen materiaalivirtojen osuus.

Sertifikaatti on hyvä väline, mutta niitä on osattava arvioida

Sertifioitujen materiaalivirtojen osuus on hyvä käytännöllinen mittari raaka-aineen kestävydelle. Se ei kuitenkaan yksin riitä, sillä sertifikaatteja on eri tasoisia ja eri lähtökohdista luotuja. Osa on enemmän teollisuuslähtöisiä, jolloin luonto- ja ihmisoikeuskriteerit ovat usein lievempiä. Osa voi olla hyvinkin kunnianhimoisia, mutta kalliita hyödyntää. Jotkut varsinkin paikalliset sertifikaatit voi saada hyvinkin heppoisin perustein. #KIRAriskDD-hankkeessa on koottu lista tunnetuimmista sertifikaateista ja luotu sertifikaattien arviointikriteerit.

Lopeta, ehkäise tai lievitä

Jos toimitusketjusta tunnistetaan haitallisia vaikutuksia, olisi tärkeää että niihin vaikutettaisiin. Se voi tapahtua esimerkiksi hankintakriteereiden tai yhteisten aloitteiden avulla.

Raaka-aineiden ympäristö-, työoikeus- ja ihmisoikeusriskit

Kuvaus

- #KIRAriskDD-hankkeessa tarkastelu on kohdistettu erityisesti metalleihin ja vihreän siirtymän mineraaleihin, koska lukuisten tutkimusten mukaan näihin liittyy erityisesti rakennusmateriaalien raaka-aineisiin kohdistuvia ympäristö- sekä työ- ja ihmisoikeusriskejä.
- Riskit liittyvät esimerkiksi kaivostoiminnan aiheuttamaan juomaveden saastumiseen, pakko- ja lapsityöhön, haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kohteluun ja puutteelliseen työturvallisuuteen.
- Monia mineraaleja esiintyy alkueräiskansojen alueilla esimerkiksi Chilessä ja Brasiliassa.
- Lisäksi tarkasteluun on otettu suuren volyymin rakennusmateriaalit kuten sementti, teräs ja puu.

Antaa

- Rakennushankkeessa voidaan tunnistaa rakennustuoteryhmiä, joissa esiintyy merkittävästi yleisesti tunnettuja riskimateriaaleja.

Merkitsee

- Huolellisuusprosessi voidaan kohdistaa rakennustuotteiden raaka-aineisiin, joihin tutkimusten perusteella yleisesti ottaen liittyy ympäristö- ja/tai ihmis- ja työoikeusriskejä.

Mihin rakennustuotteissa käytettäviin raaka-aineisiin liittyy yleisesti ympäristö- sekä työ- ja ihmisoikeusriskejä?

Materiaali	Yleisiä kestävyysriskejä
Akut (koboltti)	Kongossa kaivostoimintaan liittyy merkittäviä ihmisoikeusloukkauksia ja ympäristöriskejä, erityisesti lapsityövoiman käyttö ja luonnon monimuotoisuuden tuhoutuminen. Suuri osa Kongon koboltista viedään Kiinaan, jossa siitä valmistetaan tuotteita kuten akkuja. Kiinasta tuodussa akussa voi olla Kongon demokraattisesta tasavallasta (Kongo DRK) peräisin olevaa kobolttia, koska Kiina on maailman suurin koboltin jalostaja ja ostaa suuren osan Kongon koboltista. Suomeen tuotavista akuista pääosa tulee Kiinasta.
Alumiini	Alumiinin raaka-aineena käytettävää bauksiittia esiintyy päiväntasaajan alueilla, minkä vuoksi bauksiittikaivokset ovat sijoittuneet useisiin ympäristön ja ihmisoikeuksien kannalta korkean riskin alueille. Maailman suurimmat bauksiittiesiintymät ovat Guineassa, Australiassa, Brasiliassa, Vietnamin ja Jamaikalla.
Aurinkopaneelit (polypii)	Aurinkopaneelien tuotantoketjut johtavat usein Kiinan Xinjiangiin, sorretun uiguurivähemmistön alueelle, jossa Kiinan valtio teettää uiguureilla pakkotyötä. Yli 90 prosenttia Suomessa käytetyistä aurinkopaneeleista tulee Kiinasta.
Kipsi	Kipsi ((kalsiumsulfaattidihydraatti). Pohjoismaissa luonnonkipsi tuodaan usein Etelä-Euroopasta, missä esiintymät ovat suuria ja sijaitsevat maanpinnassa. Luonnon kipsikivi on uusiutumaton luonnonvara, ja sen louhinta kuluttaa maaperän mineraalivarantoja. Kipsin louhinta tapahtuu pääasiassa avolouhoksissa ja maanalaisissa kaivoksissa.
Kromi	Etelä-Afrikka on maailman suurin kromin tuottaja. Myös Turkki on yksi suurimmista. Kromin tuotannon ongelmat liittyvät ympäristön saastumiseen, työolosuhteiden heikkouteen, paikallisyhteisöjen oikeuksien polkemiseen ja sosiaalisessa epävakauteen erityisesti Etelä-Afrikassa, Turkissa, Zimbabwessa ja Kazakstanissa.
Kupari	Kuparin kestävyysriskit liittyvät muun muassa kaivostoiminnan ympäristövaikutuksiin, veden käyttöön ja saastumiseen sekä työolosuhteisiin, kuten ihmisoikeusloukkauksiin ja työterveysriskeihin. Suurimmat riskimaat ovat esimerkiksi Kongon demokraattinen tasavalta, Peru ja Chile, joissa esiintyy poliittista epävakautta, heikkoa valvontaa ja sosiaalisia konflikteja kaivosten ympärillä.

Materiaali	Yleisiä kestävyysriskejä
Lasi	Gloobaalisti lasin pääraaka-aineen kvartsihiekan louhintaan liittyy ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä, mutta tuonimäärät näistä maista Suomeen ovat hyvin pieniä.
Puu	Metsähakuilla on vaikutuksia luontoon. Avohakkuut vähentävät metsien monimuotoisuutta poistamalla elinympäristöjä ja vähentämällä lahoppun määrää, mikä on kriittistä monille lajeille. Lisäksi hakkuiden lisääntyminen pienentää metsien hiilinielua, mikä heikentää ilmastomuutoksen hillintää.
Rakennuskivet	Kiina, Intia ja Vietnam ovat tunnettuja alueita, joissa luonnonkiven tuotantoon liittyy merkittäviä ihmisoikeus- ja työolo-ongelmia: lapsityövoimaa ja pakkotyötä, heikko työturvallisuus ja alhaiset palkat sekä heikot työolot.
Rautamalmin	Human Rights Watch (1/2025) nostaa esiin ongelmia rautamalmin tuotannossa erityisesti Brasiliassa ja Intiassa, joissa on havaittu ihmisoikeusloukkauksia ja ympäristövaikutuksia.
Sementti	Sementin valmistus on energiaintensiivistä ja tuottaa merkittävästi CO ₂ -päästöjä kalsiumkarbonaatin polttamisessa portlandklinkkeriksi. Kalkkikiven louhinta voi johtaa elinympäristöjen häviämiseen ja ekosysteemien muutoksiin, mikä uhkaa paikallisia kasvi- ja eläinlajeja.
Sähkökaapelit (kupari ja alumiini)	Sähkökaapeleiden kestävyysriskit liittyvät lähinnä niiden pääraaka-aineisiin kupariin ja alumiiniin (ks. edellä). Kuparikaapeleita käytetään kiinteistöjen sähkökaapeleissa ja alumiinisia sähköverkkoissa sekä voimavirtakaapeleissa.

Riski- materiaalit ja maat

Onko raaka-aine riskimateriaali? Tuleeko Suomeen materiaaleja riskimaista?

Kuvaus

- Riskimateriaali/maa –työkalu kuvaa, mihin materiaaleihin ja niiden lähtömaihin voi liittyä kohonnut riski. Malliin on koottu aineistoa mm. teräksestä, kromista, sementistä, alumiinista, kuparista, rakennuskivistä, sähkökaapeleista, akuista ja aurinkopaneeleista.
- Riskimaa-indeksi on muodostettu viidestä kansainvälisestä julkisesti saatavissa olevasta kestävyysindeksistä, jotka kattavat tiedon tilanteesta kussakin maassa mm. ympäristön, ilmastomuutoksen hillinnän, ekosysteemien suojaamisen, ihmisten terveyden ja elintason, työntekijöiden oikeuksien ja lainsäädännön laatu ja oikeusvaltioperiaatteiden noudattaminen.
- Tuotteiden, puolivalmisteiden ja raaka-aineiden tuontimäärät perustuvat Suomen Tullin tilastoon CN-luokittelun mukaisesti.
- Lähtömaa on maa, jossa tuotetta on viimeksi käsitelty eli se ei välttämättä kuvaa raaka-aineiden lähtömaita. Jos toimitusketju tunnetaan, voi riskimaalista käyttää riskimaiden tunnistamiseen.

Antaa

- Mallin avulla voi analysoida sekä sitä, mitkä maat ovat riskimaita eri raaka-aineiden osalta ja kuinka todennäköistä on, että materiaalia tuodaan Suomeen riskimaista.

Merkitsee

- Huolellisuusprosessi voidaan kohdentaa materiaaleihin, joissa riski on korkein.

Tuote, puolivalmiste
tai raaka-aine

Sähkökaapelit (kupari ja alumiini)

Viisi ESG-indeksiä,
jotka kuvaavat
maan tilannetta

Tuontimäärä
Suomeen 2024

Riskimaat

Kupari, puolivalmisteet ja tuotteet								Finanssi	
	Kaapelit	EPiRisk	PHDiRisk	ITUCrisk	Regulatory quality_risk	Rule of law_risk	#KIRARisk	Tapaukset	Kum. tilastotilasto vuosi 2024
									Yhteensä Suomeen
NO Norja	30	19	20,0	7	1	18	1	1	27 574 015 €
DE Saksa	26	17	20,0	8	7	17			22 124 142 €
IN Intia	72	38	100,0	53	44	63			12 698 921 €
CN Kiina	66	32	100,0	61	47	62			9 713 263 €
OM Oman									9 274 766 €
IS Islanti	36	19	20,0	13	3	21			6 796 184 €
ES Espanja	38	15	40,0	25	22	29			6 789 011 €
NL Alankomaat	33	20	40,0	3	6	23			6 660 268 €
SE Ruotsi	30	15	20,0	5	7	19			5 081 968 €
UZ Uzbekistan	57	30		69	77				3 741 073 €
MZ Mosambik	61	54	60,0	75	83	66			2 489 866 €
BH Bahrain	65	33	100,0	16	34	52			2 366 307 €
BG Bulgaria	44	29	60,0	34	46	43			2 083 179 €
RU Venäjä	53	28	100,0	87	88	68		1	1 816 625 €
TR Turkki	63	22	100,0	56	67	62			1 172 011 €
BE Belgia	33	20	60,0	14	12	29			918 916 €
FR Ranska	33	18	40,0	15	15	26			917 693 €

Analyyysi: Intiasta, Kiinasta, Uzbekistanista, Mosambikista, Venäjältä tuotavat sähkökaapelit ovat korkean riskin materiaaleja. Kuparia ja alumiinia koskevat aiemmin esitetyt analyysit koskevat myös kaapelien tuontia Suomeen.

Johtopäätös

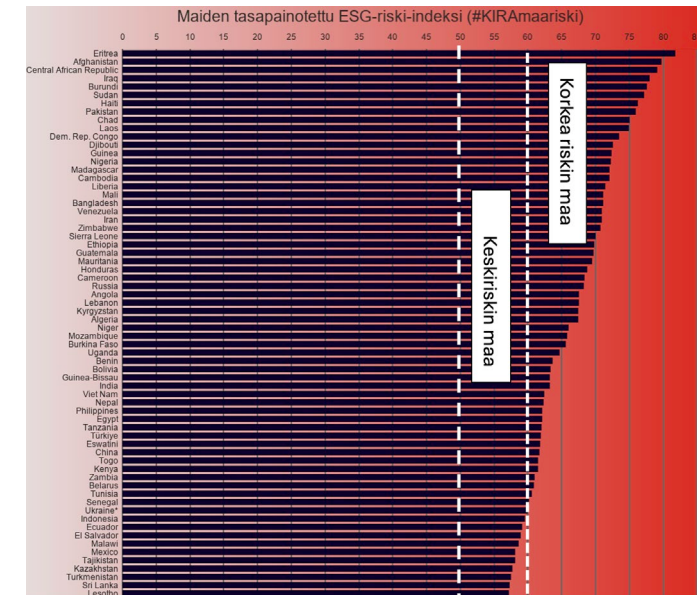
Kansalaisjärjestön
tai median
raportoima
tapaus, ks. liite 2.

Liite 1

Liite 2

Liite 1: Riskimateriaali-riskimaa –malli

Liite 2: Kansalaisjärjestöjen tai luotettavien medioiden esillenostamia tapauksia

#KIRARiskDD riskimaa-indeksi,
joka pohjautuu:

- Environmental Performance Index (EPI, YALE)
- YK:n Human Development Index (HDI)
- ITUC: (työntekijöiden oikeudet)
- World Bank Groupin Worldwide Governance Indicators (WGI): sääntelyn laatu ja oikeusvaltioperiaate

Materiaalin lähtömaa ei kerro voiko materiaali tulla riskimaasta

- mutta se voi tulla riskimaassa olevasta ns. hyvästä kaivoksesta, joka tulee esille toimitusketjun analyysissä

Teräs

Teräksen vienti Venäjältä

Türkiye	20,10 %
Kazakhstan	8,56 %
Italy	7,74 %
Taipei, Chinese	7,04 %
Uzbekistan	6,05 %

Product: 72 Iron and steel

Teräksen Tuonti Turkkiin

Russian Federation	13,79 %
China	13,71 %
United States of America	8,34 %
Korea, Republic of	6,92 %
Netherlands	4,23 %

Product: 72 Iron and steel

Terästuotteiden tuonti Suomeen

Germany	16,94 %
Estonia	10,66 %
Türkiye	9,94 %
Sweden	8,07 %
China	7,94 %

Product: 73 Articles of iron or steel

Tuleeko Suomeen venäläistä terästä Turkin kautta?

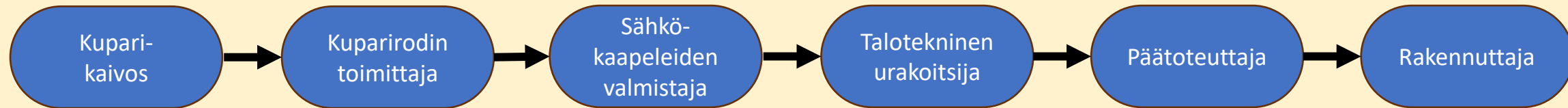
- Turkki on Suomen kolmanneksi yleisin terästuotteiden tuontimaa
- Venäjä yhdessä Kiinan kanssa ovat suurimmat Turkkiin tulevan teräksen lähtömaita
- Prosenttuaalisesti teräksen virrat jakaantuvat useiden maiden kesken
- Luvut vuodelta 2023

Lähde:
International Trade Centre
<https://www.trademap.org>

Sähkökaapeli (kupari)

Merkittävä osa maailman kuparivarannoista sijaitsee alkuperäiskansojen alueilla.

Kuparikaivokset kuluttavat paljon vettä vaikka monet niistä sijaitsevat vesistressialueilla.

Maailman suurimmat kuparintuottajat¹:

1. Chile (riskimaa)
2. Kongo (riskimaa)
3. Peru (riskimaa)
4. Kiina (riskimaa)
5. Indonesia
6. US
7. Venäjä

Euroopan kupariteollisuuden käyttämästä kuparista noin 20 prosenttia on peräisin Euroopan omista kaivoksista. Lisäksi noin 43 prosenttia kuparista saadaan kierrätyksestä EU:n sisällä. **Loput 37 prosenttia tuodaan muualta:** 12 prosenttia metallina ja 25 prosenttia malmeina ja rikasteina.²

Tuleeko Suomeen kuparia riskimaista?

- Aluksi saattaa näyttää, että sähkökaapeleiden raaka-aine tulee Euroopasta, mutta lähempi tarkastelu voi osoittaa, että itse kupari onkin peräisin riskimaista.

1) <https://investingnews.com/daily/resource-investing/base-metals-investing/copper-investing/copper-production-country/>

2) <https://investingnews.com/daily/resource-investing/base-metals-investing/copper-investing/copper-investing-key-role-europe-green-energy-plans/>

Kontrollipiste-malli

Kuvaus

- Kontrollipistemallin idea on, että kaikki toimijat toimitusketjussa eivät yritä selvittää raaka-aineen alkuperän kestävyyttä kukin erikseen alkulähteille saakka.
- Sen sijaan tietoja kysytään toimijalta, joka on riittävän lähellä rakennushanketta ja jolla on parhaat valmiudet välittää tietoa toimitusketjunsä kestävyyydestä – jopa kaivoksilta asti.
- Sama kontrollipiste toimii rakennuttajille, rakennusliikkeille ja aliurakoitsijoille päin. Kontrollipiste ei siis todennäköisesti ole toimitusketjussa tier-1 –tasolla.
- Kontrollipiste tuntee toimitusketjunsä riittävästi raaka-aineiden lähtömaihin asti.
- Kontrollipiste pystyy kuvaamaan oman toimitusketjunsä ylävirran huolellisuusprosessit
- Kontrollipiste pystyy parhaiten vaikuttamaan ”kaukana” oleviin toimijoihin.
- Voi myös olla, että ensimmäisellä kontrollipisteellä ei ole näkyvyyttä aivan toimitusketjun alkuun asti, mutta tällä voi olla toinen kontrollipiste, joka tuntee raaka-aineen alkulähteet ja sillä itsellä on riittävät huolellisuusmenettelyt, että siihen voi ylävirrassa luottaa.
- Toimitusketjussa olevien ei tarvitse paljastaa liikesalaisuuksia, vaan kertoa, kuinka hyvin ne tuntevat toimitusketjun alkulähteille asti ja millaisin menetelmin toimitusketjun kestävyyttä hallitaan kuten sertifioitujen materiaalivirtojen osuus.

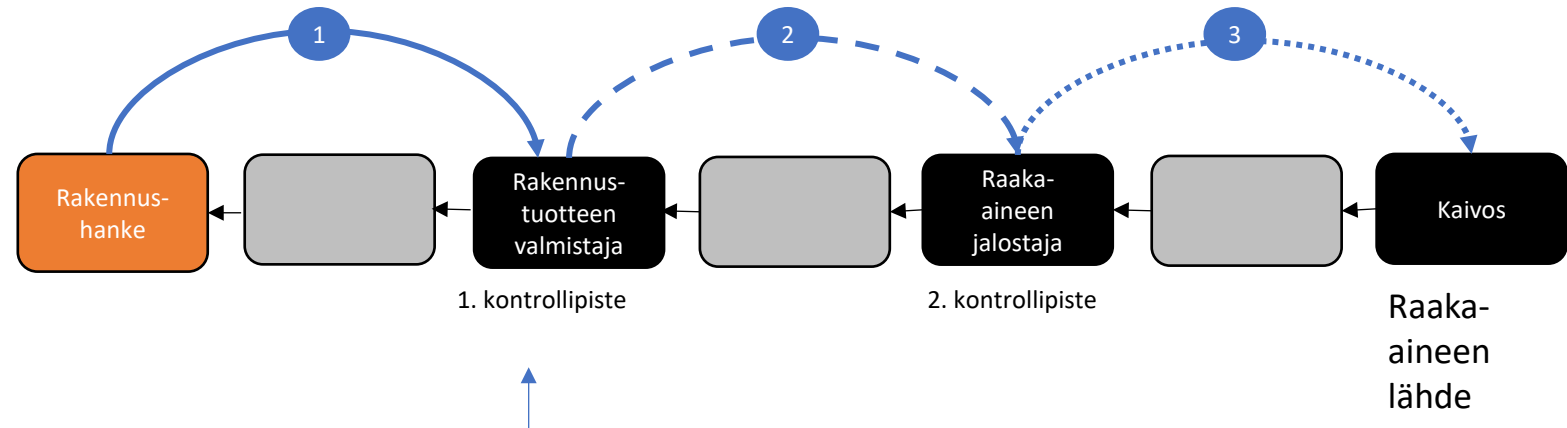
Antaa

- Menetelmän avulla rakennushanke voi tehokkaasti ja kohtuullisella työllä selvittää rakennusmateriaalin alkuperän kestävyyttä kontrollipisteen kautta.

Merkitsee

- Huolellisuusmenettely on toteutettavissa rakennushankkeen aikataulujen puitteissa.

Kuinka selvittää todellinen toimitusketju ja sen kyky huolellisuusmenettelyyn?

Esimerkki:

Rakennusliike kysyy tietoja rakennukseen tulevien sähkökaapeleiden kuparin alkuperästä kaapelitoimittajalta. Tämä kertoo, omasta huolellisuusprosessistaan ja kuinka se hallitsee omaa toimitusketjuaan.

Kontrollipiste voi myös kertoa, kuinka hyvin se tuntee toimitusketjun, kuinka suuri osa käytetystä kuparista tulee sertifioiduista lähteistä ja tuleeko kuparia riskimaista.

Kontrollipisteen idea on esitelty OECD:n oppaassa “Handbook on Environmental Due Diligence in Mineral Supply Chains” (2023). #KIRAriskDD-menetelmän malli pohjautuu tähän.

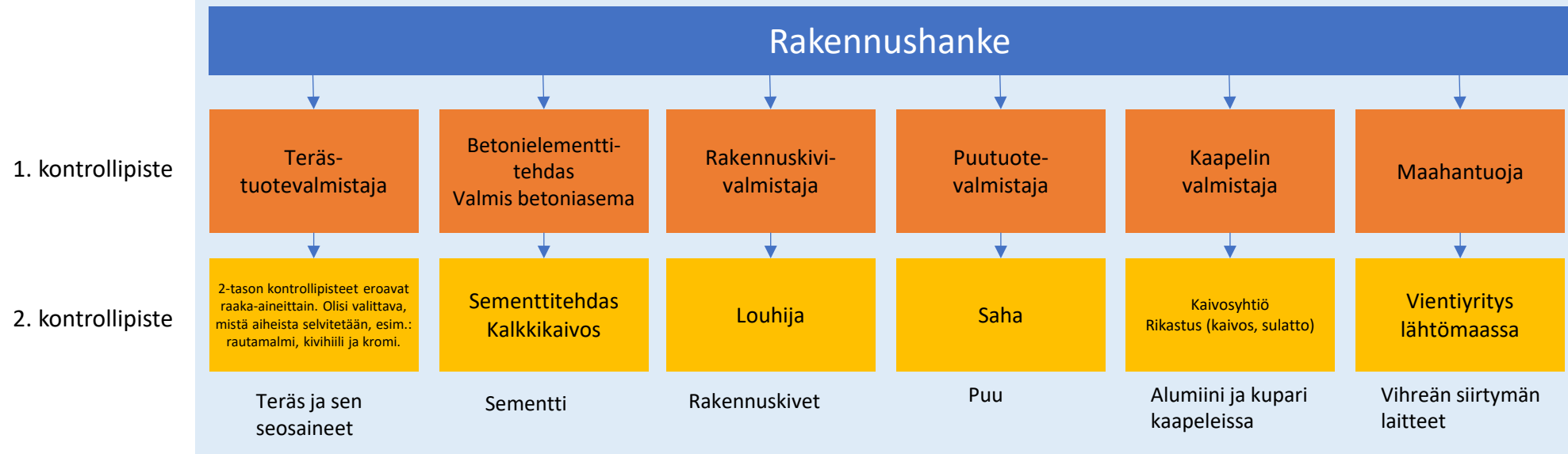

Kontrollipiste- malli

Kontrollipisteen löytäminen

- Hyvä kontrollipiste on riittävän lähellä rakennushanketta, jotta se on tavoitettavissa, mutta riittävän syvällä toimitusketjussa, että sillä voi olla näkymä raaka-aineen alkulähteille asti.
- Hyvällä kontrollipisteellä on myös oltava itsellään riittävät toimitusketjun huolellisuusmenettelyt, jotta sen tietoihin voi luottaa.

Ideoita kontrollipisteiden sijainnista (Työpaja 2, 14.4.2025)

Kontrollipiste- kysely

Mitä kontrollipisteestä kysytään huolellisuusmenetelmistä ja toimitusketjun tuntemisesta?

Kuvaus

- Kontrollipistekysely kohdistuu rakennushankkeen todelliseen toimitusketjuun ja sen todellisiin toimijoihin.
- Kontrollipistekysely voidaan tehdä toimittajan valintavaiheessa tai hankkeen aikana pitkäaikaisen toimittajan kanssa.
- Rakennushanke määrittää, mistä raaka-aineista se on kiinnostunut ja lähettää kyselyn valitsemalleen kontrollipisteelle, jonka tulisi parhaiten tietää toimitusketjusta.
- Kyselyn pää rakenne on sama eri raaka-aineille, mutta kullekin raaka-aineelle on kyseiseen materiaaliin liittyvää sisältöä esimerkiksi relevanteista sertifikaateista.

Kontrollipistekysely koostuu kolmesta pääosista:

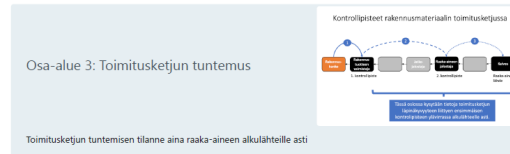
- Osa-alue 1: Motivointi**
 - Rakennushanke kuvaa, mihin hankkeeseen kysely liittyy, miksi se on tärkeä ja mistä raaka-aineesta osana tiettyä rakennustuotetta ollaan kiinnostuneita.
- Osa-alue 2: Kontrollipisteen oma huolellisuusprosessi**
 - Tämä osio käsittelee kontrollipistekyselyn vastaanottajan ja vastaajan omaa huolellisuusprosessia.
 - Oletus on, että mitä vahvemmin menetelmin kontrollipiste hallitsee omaa toimitusketjun huolellisuusprosessiaan, sitä varmemmin se pystyy varmistamaan toimitusketjunsä kestävyuden.
- Osa-alue 3: Toimitusketjun tuntemus**
 - Tämä osio käsittelee sitä, kuinka hyvin kontrollipiste tuntee toimitusketjunsä alkupään raaka-aineen osalta ja kuinka kestävyyttä alkupäässä hallitaan.
- On mahdollista, että malli kehitty myöhemmin niin, että vastaukset voidaan tallentaa kantaa ja useammalle kysyjälle voidaan antaa lupa nähdä vastaukset. Mallia voidaan myös kilpailulainsäädäntö ym. huomioiden kehittää niin, että eri vastauksia voidaan vertailla.

Antaa

- Kontrollipistekyselyn avulla rakennushanke yhdessä kerää tietoa tietyn rakennusmateriaalin raaka-aineen toimitusketjun kestävydestä. Hankkeen suositteleman kyselymallin hyödyntäjä voi laajentaa tai supistaa kysymysten määrää.

Merkitsee

- Jos kyselyssä tulee esille haitallisia vaikutuksia tai riski haitallisten vaikutusten esiintymiselle on kohonnut, rakennushankkeessa olevat yritykset voivat päättää kestävyysohjelmiansä sopivista toimenpiteistä näiden lopettamiseksi, ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi.

Kuinka hallitsette oman toimitusketjunne vastuullisuutta toimittajavalinnan yhteydessä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Riskien hallinta -osion yhteydessä kysymme vielä eniksen, mitä toimia teette sopimussuhteen aikana

	Sisältyy virallisiin toimintaperiaatteisiimme	Osoittain käytössä	Kehitetään	Ei ole käytössä	EOS
Vaadinme suorilla omilla toimittajillamm e sitoumusta kestävyystavoit eistamme siten, että he siirtävät velvoitteen eteenpäin	☐	☐	☐	☐	☐
Arvosamme Copper Markia toimittajavalinn oissamme	☐	☐	☐	☐	☐
Teemme / teetämme tarkastuskäyntej ä uusien toimittajien toimitusketjuun ennen sopimuksen allekirjoitusta	☐	☐	☐	☐	☐

Sama kyselyrunko
voidaan muokata eri
raaka-aineille
relevantiksi

Osa-alue 1: aiheet:

- Rakennushanke, johon kysely liittyy
- Hankkeen vaihe
- Rakennushankkeen osapuolet, jotka ovat kiinnostuneita tiedosta
- Yhteyshenkilö
- Vastausaika
- Kuvaus kontrollipiste-
menetelmästä ja
kontrollipisteen roolista,
jolle kysely on osoitettu
- Kuvaus kestävyteen
liittyvän
huolellisuusmenettelyn
merkityksestä

Osa-alue 2: kysymykset

- Halutessasi voi kirjoittaa minkä toimintojen huolellisuusprosessia vastauksesi käsittelee
- Mistä alla olevista olette tehneet olennaisuusanalyysin toimitusketjunne (ja erityisesti sen alkupään) negatiivisten vaikutusten ja positiivisten mahdollisuuksien tunnistamiseksi?
- Onko teillä käytössänne jokin seuraavista sertifikaateista?
- Mitä standardeja tai politiikoita yrityksenne hyödyntää?
- Tarvittaessa voit täydentää edellä olevaa vastaustasi.
- Onko yrityksenne osallisena jossakin kestävyysaloitteessa, sitoumuksessa tai vapaaehtoisessa toimintaperiaatteessa?
- Miten hallitsette konfliktimineraali-asetuksen ja pakkotyöasetuksen vaatimuksia toimitusketjussanne?

Osa-alue 3: kysymykset

- Kuinka hallitsette oman toimitusketjunne vastuullisuutta toimittajavalinnan yhteydessä?
- Miltä ajanjaksolta annat seuraavassa tietoja raaka-aineiden alkuperästä?
- Mihin alkuperämaiden erittely perustuu?
- Kuinka suurelta osin tiedät raaka-aineiden alkuperämaat?
- Kuinka suuri osa neitseellisen [malmin] raaka-aineista tulee varmasti läheteistä, joilla on [luotettu] sertifikaatti?
- Kuinka suuri osa kierrätysmineraalin raaka-aineista tulee varmasti läheteistä, joilla on [luotettu]-sertifikaatti?
- Tuleeko neitseellistä [malmia] jostakin yleisesti tunnetusta riskimaasta suoraan tai välikäsien kautta?
- Kuinka suurelta osin tiedät riskimaista tulevasta neitseellisestä malmista yhtiöt, jotka tuottavat [malmin]?
- Kuinka suurella osalla riskimaista tulevalla [malmilla] [luotettu]-sertifikaatti?

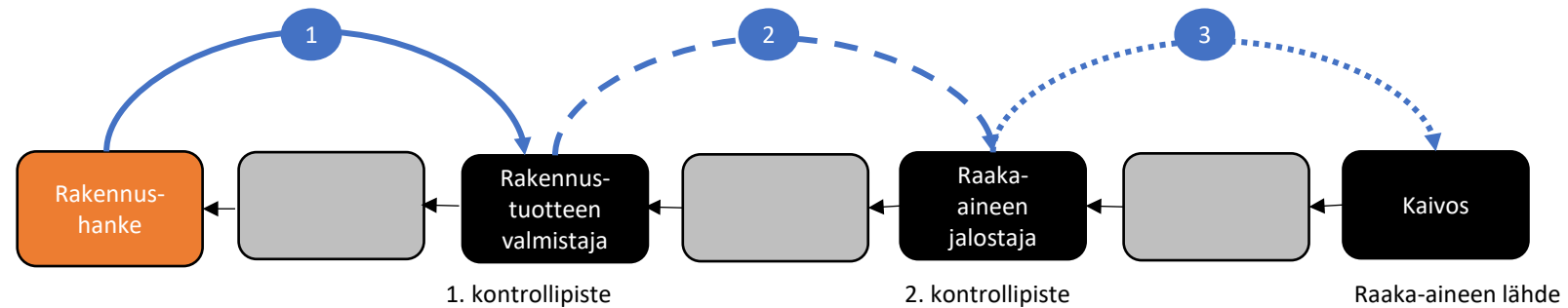
Liite 3

Liite 3: Kontrollipistekyselyn prototyyppi ja palaute

Kontrollipiste- kysely

Kontrollipistekyselyn osiot kartoittavat rakennusmateriaalin raaka-aineen toimitusketjun eri kohtia

OSA-ALUE 1

Tässä osiossa perustellaan, miksi rakennushanke on kiinnostunut kyseisen materiaalin toimitusketjusta.

OSA-ALUE 2

Tässä osiossa arvioidaan kontrollipisteen huolellisuusprosessia toimitusketjun hallinnan osalta.

OSA-ALUE 3

Tässä osiossa arvioidaan, kuinka hyvin kontrollipiste tuntee toimitusketjunsä ja miten alkupäässä hallitaan kestävyyttä.

Sertifikaattien arviointi- kriteerit

Kuinka luotettavia toimitusketjun esittämät sertifikaatit ovat?

Kuvaus

- Globaaleissa toimitusketjuissa on luonnollisesti paljon eri maanosiin ja eri lähtökohdista kehitettyjä – ja edelleen kehittyviä- sertifikaatteja.
- Sertifikaatit ovat vaativuustasoltaan erilaisia ja ne ovat aina osapuolten neuvottelemia kompromisseja.
- Sertifikaatin omaava toimittaja ei yleisen käsityksen mukaan poista tilaajan huolellisuusmenettelyä, mutta jos sertifikaatin vaatimustaso on riittävän korkea ja sertifikaatin myöntäjä tekee tarkistuksia ja auditointeja, voidaan sertifikaatteja hyödyntää toimitusketjun hallintamenetelmien laadun ja laajuuden arvioimiseksi.
- #KIRAriskDD hanke ei järjestä sertifikaatteja paremmuusjärjestykseen, vaan antaa due diligenceen osallistuville listan tunnistetuista sertifikaateista keskeisille riskisille raaka-aineille sekä suosituksen sertifikaattien arviointikriteereiksi.

Antaa

- Valmiudet tunnistaa laadukkaat sertifikaatit ja vähentää mahdollisesti muuten työlästä due diligence prosessia.

Merkitsee

- Kannustamalla kontrollipistettä vaatimaan toimittajiltaan korkealaatuisten sertifikaattien käyttöä, tilaajayritys voi tehokkaasti lieventää ja ehkäistä arvoketjussa mahdollisesti esiintyviä haitallisia vaikutuksia.

Certificate / Commitment	Rawmaterial	URL
ASI - Aluminium Stewardship Initiative	Aluminium	https://aluminium-stewardship.org/
Responsible Steel	Steel	https://www.responsiblesteel.org/standards
GCCA - Sustainability Guidelines	Cement	https://gccassociation.org/sustainability-innovation/sustainability-charter-and-guidelines/
Concrete Sustainability Council	Cement, Concrete	https://csc.eco/
IRMA - Initiative for Responsible Mining Assurance	All minerals	https://responsiblemining.net/
RMI - Responsible Minerals Initiative	All minerals	https://www.responsiblemineralsinitiative.org/
TSM Initiative	All minerals	https://tsminitiative.com/
Fairmined Certification	All minerals	https://fairmined.org/fairmined-for-miners/
Fairmined Ecological Certification	All minerals	https://fairmined.org/fairmined-for-miners/
The Copper Mark	Copper	https://coppermark.org/
Joint Due Diligence Standard	Copper, Lead, Molybdenum, Nickel & Zinc	https://coppermark.org/wp-content/uploads/2024/09/Joint-Due-Diligence-Standard_v3.pdf
Consolidated Mining Standard Initiative	All minerals	https://miningstandardinitiative.org/
Ethical Stone Register	Stone	https://ethicalstoneregister.co.uk/
FairStone	Stone	https://www.en.firstone.org/
FSC - Forest Stewardship Council	Wood	https://fsc.org/en
PEFC	Wood	https://www.pefc.org/
Itämerisitoumus	Wood	https://itamerihaaste.fi/itameri-sitoumus/
The Molybdenum Mark	Molybdenum	https://coppermark.org/assurance/the-molybdenum-mark/
The Nickel Mark	Nickel	https://coppermark.org/assurance/the-nickel-mark/
The Zinc Mark	Zinc	https://coppermark.org/assurance/the-zinc-mark/
International Council of Mining and Metals	All minerals	https://www.icmm.com/
Solar Stewardship Initiative	Solar	https://www.solarstewardshipinitiative.org/

Sertifikaattien arviointi- kriteerit

Kuinka luotettavia toimitusketjun esittämät sertifikaatit ovat?

Kuvaus

- Globaaleissa toimitusketjuissa on luonnollisesti paljon eri maanosiin ja eri lähtökohdista kehitettyjä – ja edelleen kehittyviä- sertifikaatteja. Sertifikaatit ovat vaativuustasoltaan erilaisia ja ne ovat aina osapuolten neuvottelemia kompromisseja.
- Sertifikaatin omaava toimittaja ei yleisen käsityksen mukaan poista tilaajan huolellisuusmenettelyä, mutta jos sertifikaatin vaatimustaso on riittävän korkea ja sertifikaatin myöntäjä tekee tarkistuksia ja auditointeja, voidaan sertifikaatteja hyödyntää toimitusketjun hallintamenetelmien laadun ja laajuuden arvioimiseksi.
- #KIRAriskDD hanke ei järjestä sertifikaatteja paremmuusjärjestykseen, vaan antaa due diligenceen osallistuville listan tunnistetuista sertifikaateista keskeisille riskisille raaka-aineille sekä karkean suosituksen sertifikaattien arviointikriteereiksi.

Antaa

- Valmiudet tunnistaa laadukkaat sertifikaatit ja vähentää mahdollisesti muuten työlästä due diligence prosessia.

Merkitsee

- Kannustamalla kontrollipistettä vaatimaan toimittajiltaan korkealaatuisten sertifikaattien käyttöä, tilaajayritys voi tehokkaasti lieventää ja ehkäistä arvoketjussa mahdollisesti esiintyviä haitallisia vaikutuksia.

R	Kriteeri	Kuvaus
SOVELTAMISALA		
1	Maantieteellinen käyttöalue	Onko kyseessä globaalisti sovellettava järjestelmä vai rajoittuuko se tiettyihin maihin, alueisiin tai ilmastovyöhykkeisiin? Laajempi käyttöalue viittaa suurempaan hyväksyttävyyteen ja monipuolisempaan käytettävyyteen eri markkinoilla ja konteksteissa.
2	Soveltuvuus mineraaleille ja materiaaleille	Onko kyseessä tiettyyn toimialaan tai raaka-aineeseen rajattu sertifikaatti (esim. kupari, alumiini, puu), vai kattaako se useita mineraalityyppejä, jalostusasteita tai seosaineita? Monipuolinen soveltuvuus parantaa järjestelmän käyttökelpoisuutta laajoissa toimitusketjuissa.
3	Käyttö toimitusketjun eri portailla	Arvioi, missä toimitusketjun vaiheissa sertifikaattia voidaan käyttää tai edellytetään – esimerkiksi kaivoksella, jalostuksessa, komponenttivalmistuksessa, kokoamisessa tai kuluttajamyynnissä. Sertifikaatin käyttökelpoisuus useilla portailla parantaa läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa yhdenmukaisen vastuullisuusviestinnän koko ketjussa.
4	Perustamisajankohta	Milloin sertifiointijärjestelmä on perustettu ja kuinka pitkään se on ollut toiminnassa. Vakiintuneet järjestelmät voivat olla tunnetumpia ja luotettavampia.
5	Toimitusketjun jäljitettävyyys	Sisältääkö järjestelmä alkuperäketjun hallintamallin, kuten erottelu, prosenttimenetelmä tai hyvitysmalli. Jäljitettävyys on keskeistä väitteiden uskottavuudelle.
6	Yhteentoimivuus muiden standardien kanssa	Tunnustetaanko ja hyväksytäänkö muiden standardien käyttö osana omaa järjestelmää. Vähentää hallinnollista taakkaa ja mahdollistaa päällekkäisyyksien välttämisen.
7	Standardityyppi	Onko standardi suoritusperusteinen (keskittyy tuloksiin), järjestelmäperusteinen (prosessit) vai näiden yhdistelmä.
SERTIFIKOINTIJÄRJESTELMÄN HALLINNOIJA		
8	Hallintorakenne	Kuka tekee päätökset standardin sisällöstä. Monisidosryhmärakenteet, jotka antavat eri ryhmille vaikutusmahdollisuuden, lisäävät legitiimiyttä.
9	Ulkopuolinen valvonta	Sisältääkö järjestelmä ulkoisen riippumattoman tarkastusmekanismin tai valvonnan (esim. akkreditointi).
10	Päiväytysprosessi	Onko järjestelmällä säännöllinen ja dokumentoitu päivitysprosessi, joka reagoi ympäristön muutoksiin ja palautteeseen.
11	Sidosryhmien osallistuminen	Miten sidosryhmät (esim. yritykset, yhteisöt, järjestöt) osallistuvat standardin kehittämiseen ja ylläpitoon.
12	Tuki osallistumiselle	Onko tarjolla koulutusmateriaalia, työpajoja tai taloudellista tukea osallistujille tai pienille toimijoille.
13	Valitus- ja ristiriitamekanismit	Voivatko osallistujat ja sidosryhmät tehdä valituksia tai raportoida epäkohtia? Onko mekanismi julkinen ja toimiva?
14	Kattojärjestön jäsenyys	Onko järjestelmä kansainvälisen kattojärjestön jäsen (esim. ISEAL). Tuo uskottavuutta ja yhdenmukaisuutta.
AUDITOINTI		
15	Auditointityyppi	Kuka suorittaa auditoinnit – yritys itse, toinen osapuoli, vai riippumaton kolmas osapuoli? Riippumattomuus lisää uskottavuutta.
16	Auditointitiheys	Kuinka usein auditointeja tehdään. Määrävälein tai riskiperusteisesti.
17	Auditointiohjeistus	Onko auditoinneille tarkat menetelmä- ja sisältöohjeet. Lisää vertailtavuutta ja laatua.
18	Auditointimateriaalien julkisuus	Ovatko auditointien tulokset tai niiden yhteenveto julkisesti saatavilla. Lisää läpinäkyvyyttä.
19	Auditoinnin laadunvalvonta	Onko tarkastajien pätevydelle ja toiminnalle laadunvarmistusjärjestelmä tai akkreditointi.
20	Auditoinnin maksaja	Kuka maksaa auditoinnin. Yleensä osallistuja itse, mutta tuki voi vaikuttaa osallistumiskynnykseen.
21	Tuki auditointiin	Onko järjestelmässä tukimekanismeja auditointiprosessin toteuttamiseksi (esim. mallit, koulutus).
VAATIMUSTENHALLINTA JA YHTEENSOPIVUUS		
22	Vaatimustenmukaisuuden minimi	Onko vaatimusten täyttämiseksi asetettu minimitaso ja miten sitä arvioidaan.
23	Tuki vaatimusten täyttämiseen	Tarjotaanko tukea tai oppaita vaatimusten saavuttamiseksi (esim. toimintasuunnitelmat, ohjeistus).
24	Seuraamukset rikkomuksista	Mitä tapahtuu, jos osallistuja ei täytä vaatimuksia. Esimerkiksi sertifikaatin jäädytys, peruutus.
LÄPINÄKYVYYS JA RESURSSIT		
25	Taloudellinen läpinäkyvyys	Onko järjestelmän toiminnan tai rahoituksen osalta saatavilla taloustietoa (esim. budjetti, rahoituslähteet).
26	Kustannusten avoimuus	Onko osallistujille selkeästi ilmoitettu kustannusrakenne (esim. auditointi, jäsenyys, lisenssi).
VAIKUTTAVUUS JA JATKUVA PARANTAMINEN		
27	Vaikuttavuuden arviointi	Seurataanko ja arvioidaanko järjestelmän vaikuttavuutta esimerkiksi yhteiskunnallisten tai ympäristövaikutusten kautta.

Kriteeristön (4.-27.) luomisessa on hyödynnetty "DESIGNING SUSTAINABILITY CERTIFICATION FOR GREATER IMPACT – An analysis of the design characteristics of 15 sustainability certification schemes" (CSR, 2015), joka esittää kriteereitä sertifiointijärjestelmien suunnittelun ja arvioinnin tueksi erityisesti kaivannaissektorilla.

Riskien hallinnan keinoja

Kuvaus

- Rankennushanke voi olla myötävaikuttamassa haitallisen vaikutuksen syntymiseen toimitusketjussa. Korjaavia toimenpiteitä ei kannata sitoa rakennushankkeen aikatauluun, vaan niitä tehdään yritystasolla, systeemisten riskien osalta joskus myös toimiala- ja valtiotasolla.
- Keinoja tyypillisesti¹ ovat:
 - Yrityksen omien toimintojen tai prosessien muuttaminen haitallisten vaikutusten estämiseksi tai lieventämiseksi, kun ne liittyvät liikekumppaneihin.
 - Vaikutusvallan käyttäminen haitallisia vaikutuksia aiheuttavan tahon toiminnan muuttamiseksi niin pitkälle kuin mahdollista.
 - Liikekumppaneiden tukeminen haitallisten vaikutusten ehkäisemisessä tai lieventämisessä.
 - Irtautuminen liikekumppanuudesta.
 - Järjestelmätasoisien ongelmien käsittely.
- Juurisyyanalyysi: Ennen toimenpiteiden toteuttamista on tärkeää analysoida, mitkä ovat juurisyyt keskeisille haitallisille vaikutuksille. Ne ovat asioita, joihin tulisi puuttua.

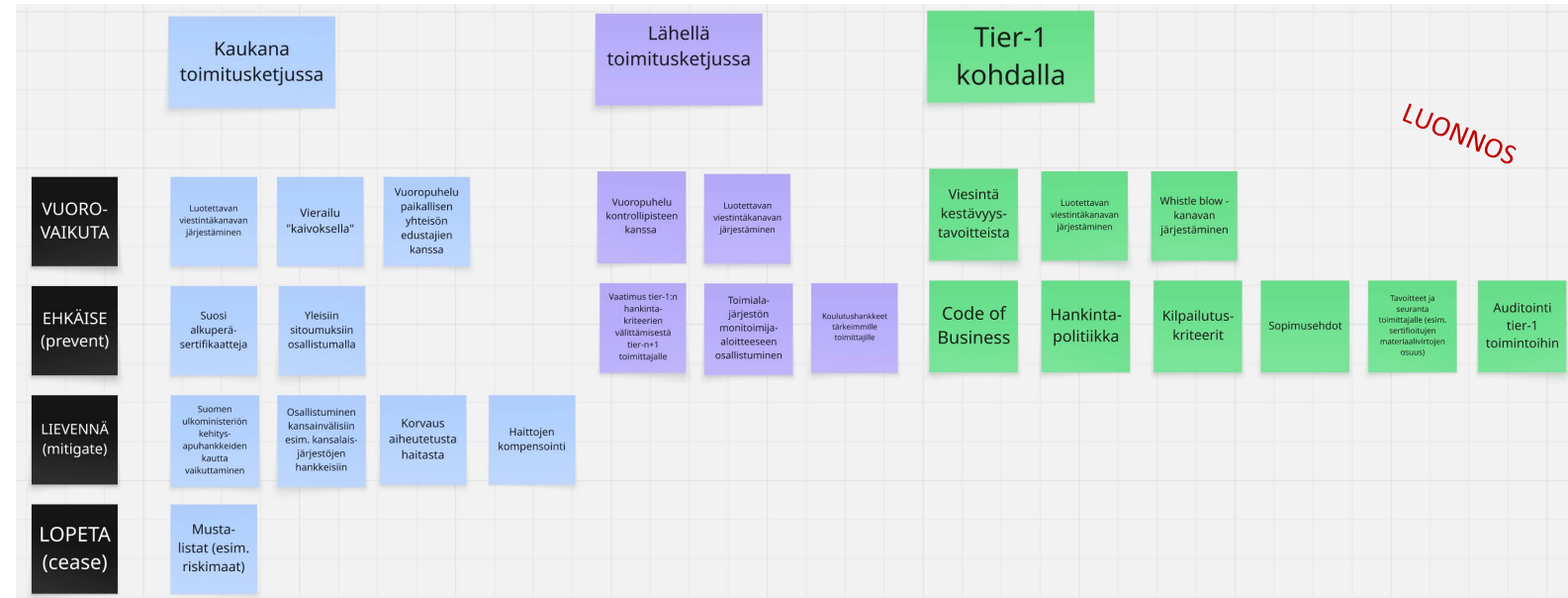
Antaa

- Esimerkkejä mahdollisista keinoista kestävyysparantamiseen toimitusketjussa.

Merkitsee

- Työkaluja sovellettavaksi yrityksen kestävyysohjelmaan.

Kun haitallisia vaikutuksia tunnistetaan, miten lopettaa, ehkäistä tai lieventää niitä – esimerkiksi monitoimija-aloitteessa?

Raaka-aineiden alkuperän kestävyysongelmat ilmenevät tällä tasolla, mutta toimitusketjun loppupäästä niihin on vaikein suoraan vaikuttaa.

Tämä taho saattaa olla 1. kontrollipiste, jos se ei ole tier-1 tasolla

Tier-1 tason toimijaan yritys voi vaikuttaa usein tehokkaimmin suoran sopimussuhteen ansiosta.

LUONNOS

5.

#KIRAriskDD-menetelmän jalkautus jatkuvaksi toimintamalliksi

Mitä tulisi tapahtua määrittelyvaiheen jälkeen, jotta menetelmä
saadaan yleisesti käyttöön?

#KIRA-risk-DD

#KIRAriskDD-
menetelmän
jalkautus jatkuvaksi
toimintamalliksi

Rakennus-tuotteen
valmistaja

Päätoteuttaja

Kiinteistön-
omistaja

Jälleenmyyjä

Komponentti-
valmistaja

Metallikauppias /
pörssi

Jalostaja

Sulattamo

Rikasteiden
kauppias

Paikallinen
kauppias

Kaivos

Kestävyystiedot
yhteisestä
arvoketjusta
kontrolli-
pistemenetelmän
avulla:
esimerkkinä
metallin
toimitusketju

Ideasta käytännön rakennushankkeiden kehittyväksi työkaluksi

Teoreettisesta menetelmästä käytännön työkaluksi rakennushankkeissa

Yksi menetelmän tärkeimmistä tavoitteista on, että se on kohtuullisella työllä käytettävissä rakennushankkeissa. Samoin esimerkiksi kontrollipistekyselyn protoilu määrittelyvaiheen aikana nosti esille kysymyksiä mm. kontrollipisteen tunnistamisesta, joihin pilotointi voi tuoda käytännön näkemyksiä.

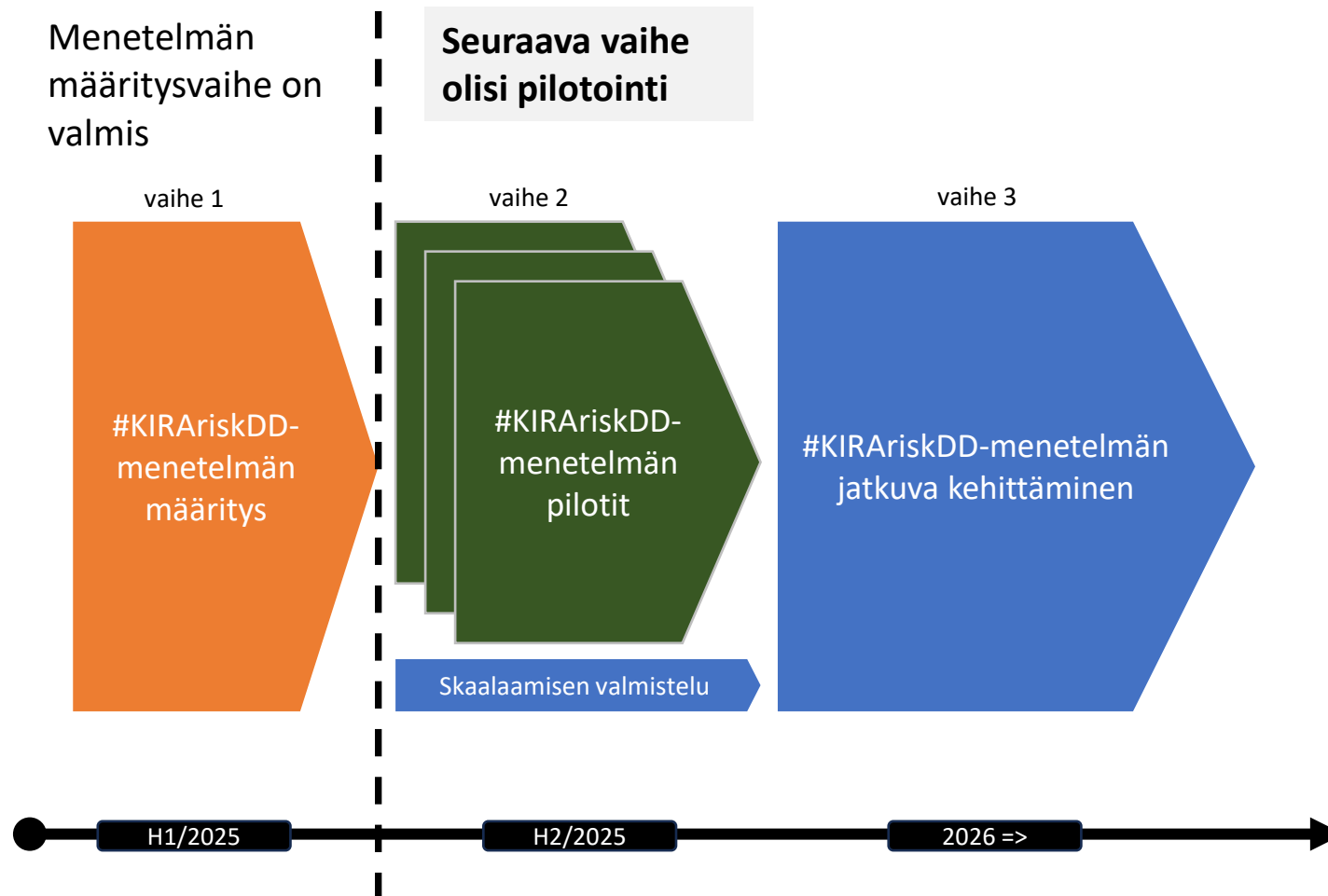
Riskimaalistauksissa ja materiaalien sertifikaateissa tapahtuu muutoksia

Monissa menetelmän osa-alueissa tapahtuu vuosittain muutoksia ja siksi menetelmän perustana olevia aineistoja tulee päivittää. Esimerkiksi riskimateriaalien käytön todennäköisyyttä Suomessa on arvioitu Suomen Tullin tuontitilaston avulla vuodelta 2024. Samoin riskimaiden tunnistamisessa käytettävää viittä ESG-indeksiä päivitetään vuosittain.

Monitoimija-aloite on myös EU:n tunnustama keino kestävyyden kehittämiseen usean yrityksen kesken

Monitoimija-aloite mainitaan yhtenä menetelmänä mm. CS3D:ssä ja horisontaalisissa periaatteissa, jonka puitteissa myös kilpailevat yritykset voivat selkeämmin pelisäännöin tehdä keskenään yhteistyötä. Se on yhdistelmä vapaaehtoisia menetelmiä, joilla tuetaan yritysten huolellisuusvelvoitteiden täyttämistä.

#KIRAriskDD-menetelmän pilotointi

Kontrollipistekyselystä on tavoitteena kehittää raaka-ainekohtaisia versioita:

- Kupari (prototyyppi kommentoituna olemassa, ks. liite 3)
- Alumiini (bauksiitti ym.)
- Ruostumaton teräs (kromi ja muut seosaineet)
- Puu (sertifioinnin taso, kasvatus-/hakkuutapa, ym.)
- Aurinkopaneelit (polypii)
- Kiinteistöakut (litium, koboltti, ym.)
- Rakennuskivi
- Betonin ainesosat.

Pilotin hyödyt rakennuttajalle, rakennusliikkeelle tai rakennusmateriaalivalmistajalle

Välittömät hyödyt

Pilotista DD-raportti rakennushankkeen osapuolille.

Osallistuville tilaajaorganisaatioille kyvykkyys tehdä itsenäisesti riskisen rakennustuotteen DD.

Osallistuville toimittajaorganisaatiolle konkreettinen ja ajankohtainen tietämys asiakastarpeista kestävyteen liittyen.

Malli DD johtopäätösten tekemiseen.

Opit muista rinnakkaisista pilottihankkeista - ristiin oppiminen.

Tukee osallistuvien yritysten kestävyysviestintää.

Hyödyt lähitulevaisuudessa

Kysymysrunkojen yhtenäistyminen vähentää työtä niin tilaajilla kuin toimittajillakin.

Ala kehittyy tehokkaasti yhdessä hyödyntäen monitoimija-aloitteen mahdollisuudet, mikä parantaa koko alan ja osallistuvien yritysten imagoa.

Haitalliset vaikutukset luontoon ja ihmisiin vähenevät ja kehitystä voidaan seurata.

#KIRAriskDD monitoimija-aloitteen kuvaus

Monitoimija-aloitteella tarkoitetaan yleisesti¹

Yritysten yhteinen väline vastuullisuuden tueksi

- Monitoimija-aloite on viranomaisten, toimialajärjestöjen ja/tai sidosryhmien kehittämä yhdistelmä vapaaehtoisia menetelmiä, joilla tuetaan yritysten huolellisuusvelvoitteiden täyttämistä.

Yrityksille keino vaikuttaa laajasti

- Aloitteet auttavat tunnistamaan, ehkäisemään ja lieventämään haitallisia vaikutuksia toimitusketjun suorien ja epäsuorien kumppaneiden osalta tehokkaasti.

Mahdollistavat yhteistyön ja todentamisen

- Yritykset voivat hyödyntää riskianalyysijä, toteuttaa toimenpiteitä yhdessä aloitteiden kautta ja käyttää kolmannen osapuolen todentamista vastuullisuuden varmentamiseen – kuitenkin säilyttäen vastuun velvoitteiden toteutumisesta.

#KIRAriskDD monitoimija-aloite

Visio

- KIRAriskDD monitoimija-aloitteen vision määrittävät yhdessä ensimmäiset osallistuvat organisaatiot.

Monitoimija-aloitteen ensivaiheen tavoite 2025

- Yhtenäistää tuoteryhmä- ja raaka-ainekohtaisia riskianalyysikyselyitä yhteisessä arvoketjussa OECD:n kontrollipistemallin periaatteita noudattaen.

Aloitteen pidemmän aikavälin tavoite 2026-

- Kerätä, analysoida ja moderoida kontrollipisteiden antamia vastauksia suomalaisten rakennushankkeiden hyödynnettäväksi.
- Läpinäkyvyyden parantaminen laajemmin kriittisissä toimitusketjuissa.

Miten se perustetaan?

Hallinto

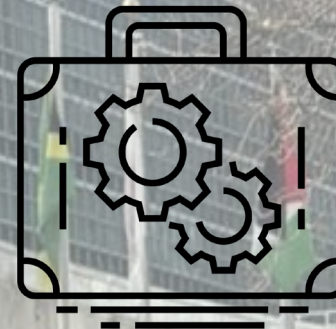
- Monitoimija-aloitteen hallinnointi ja johtaminen olisi luontevaa sijoittaa johonkin nykyisistä järjestöistä tai perustaa sitä varten oma yleishyödyllinen yhdistyksensä, jossa on sitoumuksen allekirjoittajien muodossa KIRA-yrityksiä yhteisestä arvoketjusta.

Rahoitus

- Monitoimija-aloitteen toiminta rahoitetaan osallistuvien yritysten kohtuullisilla vuosimaksuilla siten, että toiminta on omakustannushintaista ja läpinäkyvää.

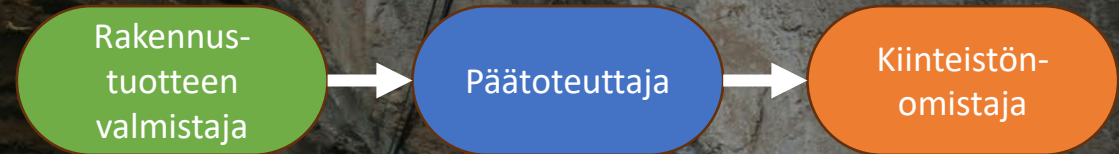
Monitoimija-aloitteen tehtävät

1. Riskimaa- ja materiaalimallin päivittäminen vuosittain
 - tullitilasto
 - Kestävyysindeksit.
2. Kontrollipistekyselyiden kehittäminen
 - uusille tutkittaville tuoteryhmille ja niiden raaka-aineille
 - olemassa olevien kyselyiden täydentäminen esim. muuttuvien sertifikaattien myötä
 - käyttökokemusten hyödyntäminen.
3. Kumulatiivisen tietokannan hyödyntäminen
 - tietokannan luonti
 - kerättyjen tietojen moderointi
 - tiedon jakamisen luvittaminen
 - kilpailuoikeudellinen huolellisuus kerättävässä tiedossa.
4. Haitallisten vaikutusten estämis-, ehkäisy- ja lieventämiskeinojen kehittäminen
5. Instanssi voi toimia tehokkaasti ulkoisena / kolmantena osapuolena olevana kestävyystietojen varmentajana
6. Huolellisuusprosessin koulutus alalla.

Monitoimija-aloitteen jäsenet saavat käyttöönsä yhdessä kehitetyt huolellisuusmenetelmän työkalut

Seuraavaksi: Tule mukaan kehittämään ja oppimaan!

- Pilotointiin etsitään 3-5 rakennushanketta, joissa testataan huolellisuusprosessia jonkin riskisen rakennusmateriaalin raaka-aineen osalta.
- Tavoitteena on, että kuhunkin pilottiprojektiin osallistuu yhteisestä arvoketjusta niin rakennuttaja, rakennusliike kuin testattavan materiaalin toimittaja.
- Hanke voi olla alkava, käynnissä oleva tai päättynyt.
- Osallistujia esimerkiksi hankinnan ja vastuullisuuden asiantuntijat.
- #KIRARiskDD-tiimi auttaa hankeorganisaatiota menetelmien hyödyntämisestä ja kerää samalla palautetta niiden toimivuudesta.
- Pilottiin osallistuminen tapahtuu pääosin rakennushankkeen normaalin työskentelyn kautta.
- Osallistumismaksu 4.000 €+alv / yritys, kun pilotissa kolme osallistujaa.

A lush tropical forest with a waterfall cascading into a pool of water. The scene is filled with dense green foliage, including ferns and large leaves. The waterfall is the central focus, with water flowing over rocks and creating a misty spray at the bottom. The overall atmosphere is serene and natural.

6.

Johtopäätökset

Määrittely on valmis. Kuka ottaa vetovastuun monitoimija-aloitteen käynnistämisestä ja rahoituksen suunnittelemisesta?

#KIRA-risk-DD

Johtopäätökset 1/2

Kohti vastuullisempia toimitusketjuja – yhteistyöllä tehokasta vaikuttavuutta

Huomion kiinnittäminen toimitusketjun sosiaalisen vastuun asioihin ei ole vielä valtavirtaa, mutta se on nousemassa agendalle

Kestävyysojohtaminen on pitkään keskittynyt ilmastonmuutokseen ja nyt myös luonnon monimuotoisuuteen. Yrityksillä on kuitenkin sitoumuksia ja tavoitteita, joissa viitataan työ- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä niistä viestitään suorille toimittajille. Monilla suurilla kansainvälisillä konserneilla toimitusketjun kestävyysjohtaminen on jo arkea.

Myös Rakennusteollisuuden tuore vastuullisuusohjelma nostaa arvoketjun läpinäkyvyyden ja reiluuden yhdeksi päätavoitteekseen.

Tarve riskiperustaiselle ja työmäärältään kohtuulliselle huolellisuusmenetelmälle on olemassa ja kasvaa

Sopivan tasapainon löytäminen riittävän huolellisuuden ja työmäärän kohtuullisuuden välillä on tärkeää, jotta menetelmän käyttö jalkautuu. Menetelmän tulee olla työmäärältään kohtuullinen sekä tilaajalle että toimitusketjulle. #KIRAriskDD-menetelmässä tähän on kiinnitetty erityistä huomiota, jotta menetelmä olisi käyttökelpoinen rakennushanketasolla, joissa materiaalihankintoja tehdään.

Suomeen tuodaan materiaaleja riskimaista, mutta riskimaissakin voi olla vastuullisesti hoidettuja kaivoksia

Hankkeen määrittelyvaiheessa päähuomio oli itse menetelmän kehittämisessä ja tarkasteluun otettiin yleisimmin tutkimuksissa esille nostetut riskimateriaalit, joita siis voi olla muitakin kuin tässä raportissa määritellyt. Riskimaissa on kuitenkin myös vastuullisesti hoidettuja kaivoksia ja metallinjalostusyrityksiä ja siksi riskimaalistaus ei tarkoita sitä, että näitä maita tulee välttää, vaan että näistä maista tulevien materiaaleihin osalla tulee olla huolellisempi. Tätä tarkoittaa kohdennettu huolellisuus.

Esimerkiksi seuraavia raaka-aineita ja niitä sisältäviä tuotteita tuodaan tullin tilastojen mukaan suoraan riskimaista, tai raaka-aineen alkuperämaa voi olla riskimaa, koska merkittävä maailman tuotannosta tapahtuu siellä:

- Alumiinin bauksiitti Brasiliasta ja Etelä-Afrikasta
- Alumiinivalmisteet Kiinasta, Intiasta, Turkista ja Venäjältä
- Teräs, rautamalmi ja pelletit Ukrainasta ja Brasiliasta
- Terästuotteet ja puolivalmisteet Kiinasta, Vietnamista, Turkista ja Intiasta
- Teräksen kromi Kiinasta ja Etelä-Afrikasta
- Sähkökaapeleiden kupari Chilestä ja Perusta
- Sähkökaapelit (kupari, alumiini) Intiasta, Kiinasta, Uzbekistanista, Mosambikista tai Venäjältä
- Rakennuskivet Kiinasta ja Intiasta
- Akkujen koboltti Kiinasta, Vietnamista ja Kongosta.
- Aurinkopaneelien polypii Kiinasta

Myös kotimaisiin raaka-ainelähteisiin tulee kiinnittää huomiota

Useat tärkeät kotimaiset toimitusketjut jäivät menetelmän kehittämisessä analyysien ulkopuolelle. Esimerkiksi metsänhoitokäytäntöjen vaikutuksia vesistöihin ei käsitelty, eikä myöskään Suomessa vireillä olevia vihreän siirtymän edellyttämiä kaivoshankkeita, joilla on merkittäviä luontovaikutuksia ja vaikutuksia paikallisyhteisöihin sekä niiden elinkeinoihin. Menetelmän kontrollipistekyselyä voi kuitenkin hyödyntää myös täysin kotimaisten toimitusketjujen arvioinneissa.

OECD:n kontrollipistemallin hyödyntäminen helpottaa tiedonhankintaa kansainvälisistä toimitusketjuista

OECD:n vuonna 2023 julkaisema käsikirja mineraalien toimitusketjujen huolellisuusmenettelyistä sekä siinä esitetty kontrollipisteajattelu voivat motivoida myös tier-n -tason toimijaa vastaamaan #KIRAriskDD:n mukaiseen kontrollipistekyselyyn. Käsikirjan tarjoama viitekehys tuo kyselylle kansainvälisesti tunnustetun perustan, mikä vahvistaa sen uskottavuutta yli kansallisten rajojen. Tämä on erityisen merkityksellistä, sillä monien rakennusmateriaalien raaka-aineiden toimitusketjut ovat luonteeltaan kansainvälisiä.

#KIRA-risk-DD

Johtopäätökset 2/2

Myönteinen vaikutus toimitusketjuun liudentuu, jos keskitytään vain tier-1 tasoon – ratkaisuna monitoimija-aloite

Toimitusketjut ovat usein monipolvisia, haarautuvia ja läpinäkymättömiä kokonaisuuksia, joissa toimii lukuisia yrityksiä ja välikäsiä. Tämän vuoksi tulee vaikuttaa – sekä viestinnällisesti että käytännössä – usein ulkomailla toimiviin toimitusketjun alkupään toimijoihin. Sopimuksellinen vaikutusvalta ei ulotu toimitusketjussa kovin pitkälle, ja tier 1 -kumppanin kanssa sovitut vastuullisuusvaatimukset menettävät tehoaan ja konkretiaansa.

Monitoimija-aloitteella kehitetystä menetelmästä kaikki hyöty irti

Monitoimija-aloite on organisoitua yhteistyötä, jossa kilpailevatkin yritykset tekevät toimialan johtamaa kehitystyötä rajatun ja sovitun tavoitteen saavuttamiseksi. EU kannustaa tällaiseen yhteistyöhön kestävyysasioissa ja myös kilpailuviranomaiset ovat määrittäneet pelisääntöjä kestävyyssojimuksille.

Monitoimija-aloite voisi toimia alalla tunnistettujen tapausten ja rikkomusten käsittelyfoorumina. Yksittäisen yrityksen mahdollisuudet estää tai vähentää toimitusketjun alkupäässä esiintyviä haitallisia vaikutuksia – toteutuneita tai riskejä – ovat käytännössä hyvin rajalliset.

Tällainen yhteistyö tarjoaa myös väylän vaikuttaa Suomen ulkoministeriön kautta tilanteissa, joissa lähtömaan lainsäädännössä havaitaan ympäristö- ja ihmis- sekä työoikeuksien suojelemiseen kehittämistarpeita.

#KIRAriskDD monitoimija-aloite olisi yhteistyöfoorumi

- 1) joka kykenee harmonisoimaan kontrollipistekyselyiden kysymykset yhtenäiseksi, mikä helpottaa niin vastaajien kuin kysyjienkin työtä, vaikka vastausten tulkinta jääkin ainakin alkuvaiheessa yksittäisten yritysten vastuulle.
- 2) joka kuratoi kontrollipistekyselyiden ja muiden due diligence löydösten tulokset useamman yrityksen hyödynnettäväksi yhteisen tietovaraston kautta, mikä tuo tehokkuutta toimialalle ja mahdollistaa tiedolla johtamisen riskien hallinnassa.
- 3) joka estää, ehkäisee ja lieventää monitoimija-aloitteen jäsenten foorumiin tuomia merkityksellisempiä haitallisia ihmis- ja työoikeus- sekä ympäristövaikutuksia, joita yksittäiset yritykset eivät kykene yksin työstämään: toimiala yhdessä voi suunnitella ja viestiä kauaskin toimitusketjuun tarvittavia parannuksia - seurantaa unohtamatta.

KIRAriskDD-menetelmän käyttöönotto ja jalkautus vaatii toimialalta pitkäjänteisen kehitystyön organisointia

Menetelmä on tässä vaiheessa vielä teoreettinen, ja sen käytännön jalkauttaminen edellyttää suunnitelmallisia toimenpiteitä, kuten pilotoiteja sekä niihin kytkeytyvää koulutusta. Huolellisuusmenettely ja sen merkitys eivät ole vielä laajasti tunnettuja rakennushankkeiden osapuolten keskuudessa.

”Jos vastuullisuus typistyy vain tier-1 sopimusvelvoitteiksi ilman kykyä katsoa ketjua pidemmälle, ollaanko enää aidosti vastuullisia – vai luomassa hallinnollista pinkkipesua?”

Raportin kirjoittajat

Petri Suutarinen

Finreim Oy

040 033 0322

petri.suutarinen@finreim.fi

- Senior Advisor, konsulttiyrittäjä
- #kiraESRS ja #KIRAriskDD -hankkeiden vetäjä
- Erikoistunut kestävyys- ja johdonneuvonantoon kiinteistö- ja rakentamisalan johdolle
- Vastannut suorien kiinteistösijoitusten ja yhteisyritysten johtamisesta ja hallitustyöstä n. 10 vuoden ajan
- Kokemusta kiinteistökehitys- ja liiketoimintajohdon tehtävistä rakennusliikkeissä 10+ vuoden ajalta
- Toiminut RAKLI:n ja FIGBC:n hallituksen puheenjohtajana.

Vesa Ilmarinen

Katalysti Oy

040 508 6447

vesa.ilmarinen@katalysti.fi

- Senior Advisor, konsulttiyrittäjä
- #kiraESRS ja #KIRAriskDD -hankkeiden vetäjä
- Erikoistunut digitalisaatio- ja kestävyysvetoisten muutosten toteutukseen
- Kokemusta 30-vuotta lukuisilta toimialoilta kuten kauppa, teollisuus, telecom, terveys, finanssi- ja vakuutus, matkailu, energia ja viimeisen 7-vuoden aikana erityisesti kira-alalla
- Suorittanut Suomen Tilintarkastajat Ry:n järjestämän ESRS-kestävyysraportoinnin ESG-R –valmennusohjelman
- Kirjoittanut kirjan: Digitalisaatio – yritysjohton käsikirja (Talentum).

#KIRA-risk-DD

Petri Suutarinen

Finreim Oy

040 033 0322

petri.suutarinen@finreim.fi

www.finreim.fi

Vesa Ilmarinen

Katalysti Oy

040 508 6447

vesa.ilmarinen@katalysti.fi

www.katalysti.fi